

naravni rezervat
**ŠKOCJANSKI
ZATOK**

POROČILO O URESNIČEVANJU LETNEGA PROGRAMA DELA

Naravnega rezervata Škocjanski zatok za leto 2022 (letno finančno in vsebinsko poročilo)

pripravili: ekipa NR Škocjanski zatok (Borut Mozetič,
Bojana Lipej, Tina Kocjančič, Bia Rakar, Domen
Stanič, Aleš Marsič in Daša Stavber)

Škocjanski zatok, marec 2023

KAZALO VSEBINE

KAZALO VSEBINE	2
1 PREDSTAVITEV ZAVAROVANEGA OBMOČJA IN UPRAVLJAVCA.....	3
2 DOSEGANJE UPRAVLJALSKIH PRIORITET V LETU 2022	4
3 POROČILO O IZVAJANJU NALOG IN AKTIVNOSTI V LETU 2022	7
4 PREDSTAVITEV PROJEKTOV V TEKU IN PRIPRAVI V LETU 2022	48
4.1. PROJEKTI V TEKU	48
4.2. PROJEKTI V PRIPRAVI.....	48
5 FINANČNO POROČILO.....	49
6. URESNIČEVANJE KADROVSKEGA NAČRTA	54

1 PREDSTAVITEV ZAVAROVANEGA OBMOČJA IN UPRAVLJAVCA

OSEBNA IZKAZNICA NARAVNEGA REZERVATA ŠKOCJANSKI ZATOK

Lokacija naravnega rezervata: leži v neposredni bližini mesta Koper med mestom, pristaniščem ter obalno hitro cesto in železnico.

Površina naravnega rezervata: 122,7 hektarja.

Lastništvo: last Republike Slovenije skupaj z zemljišči s statusom javnega dobra 117,12 ha oziroma 95,49 %, last Mestne občine Koper 2 ha oziroma 1,63 %, družbena lastnina ostaja še 3,04 ha oziroma 2,48 % in lastnina fizičnih in pravnih oseb zasebnega prava 0,49 ha oziroma 0,4 % površine naravnega rezervata.

Naselja in prebivalci na območju naravnega rezervata: 0

Statusi območja na podlagi predpisov s področja ohranjanja narave:

- **ekološko pomembno območje – EPO** (id. št. 77600): Uredba o ekološko pomembnih območjih (Uradni list RS, št. 48/04 in nadaljnji),
- **posebno varstveno območje** (območje Natura 2000; SI 5000008) in **(potencialno) posebno ohranitveno območje** (SI 3000252): Uredba o posebnih varstvenih območjih (Uradni list RS, št. 49/04 in nadaljnji),
- **naravna vrednota** (id. št. 1265 V): botanična, zoološka in ekosistemska; Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04 in nadaljnji),
- **ožje zavarovano območje – naravni rezervat:** Uredba o Naravnem rezervatu Škocjanski zatok (Uradni list RS, št. 75/13).

UPRAVLJAVEC

Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS)

Naravni rezervat Škocjanski zatok

Sermin 50, 6000 Koper

Tel.: 05/ 62 60 370

Gsm: 051/ 680 442

E-naslov: info@skocjanski-zatok.org

Spletna stran: www.skocjanski-zatok.org, www.ptice.si

DOPPS je nevladna naravovarstvena organizacija s statusom društva, ki deluje v javnem interesu na področju ohranjanja narave, varstva okolja in na raziskovalnem področju. Je tudi slovenska krovna ornitološka organizacija, ki širom Slovenije združuje približno 1.000 članov. DOPPS je slovenski partner svetovne zveze za varstvo ptic BirdLife International. Poslanstvo društva je varovanje ptic in njihovih habitatov z naravovarstvenim delom, raziskovanjem, izobraževanjem, popularizacijo in sodelovanjem. Kot koncesionar za upravljanje Naravnega rezervata Škocjanski zatok je DOPPS pripravil letni program dela in finančni načrt Naravnega rezervata Škocjanski zatok za leto 2022 na podlagi določil:

- Uredbe o Naravnem rezervatu Škocjanski zatok (Uradni list RS, št. 75/13), s katero se nadaljuje varstvo Škocjanskega zatoka, prvotno zavarovanega z Zakonom o Naravnem rezervatu Škocjanski zatok (Uradni list RS, št. 20/98),
- Uredbe o načrtu upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok za obdobje 2015–2024 (Uradni list RS, št. 102/15),
- Uredbe o koncesiji za upravljanje Naravnega rezervata Škocjanski zatok (Uradni list RS, št. 31/99),
- Odločbe o izbiri koncesionarja št. 636-06/99-4 za Škocjanski zatok in koncesijske pogodbe, podpisane med Vlado RS in DOPPS št. 252100-50-85/00 in aneksov št. 1 in 2 k tej pogodbi,
- Programa porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v 2022, kjer je na podlagi Odloka o Programu porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe za leti 2022 in 2023 (Uradni list RS 138/22) določeno, da bo upravljevalec NRŠZ izvajal ukrepe za prispevanje k blaženju in prilagajanju podnebnim spremembam (v nadaljevanju tudi: podnebni ukrepi).

2 DOSEGANJE UPRAVLJALSKIH PRIORITET V LETU 2022

Varstveni cilj naravnega rezervata je ohranitev polslanih in sladkovodnih habitatnih tipov, ki so izjemni v slovenskem in mednarodnem prostoru, in habitatov ptic, ki tu v velikem številu gnezdijo, prezimujejo in se ustavljajo ob selitvah, ter habitatov drugih domorodnih prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst. Razvojni cilj naravnega rezervata je ureditev in delovanje za javnost odprtega naravnega rezervata, s čimer se obiskovalcem omogoča spoznavanje in doživljanje narave ter izobraževanje.

V letu 2022 so bile glavne prioritete programa dela naravnega rezervata usmerjene v ohranjanje življenjskih okolij sladkovodnega in brakičnega dela naravnega rezervata, kot tudi v omejevanje negativnih vplivov iz okolice in nadaljnje delo na področju naravovarstvenega nadzora. Na področju obiska so bile poleg rednega vzdrževanja, obratovanja in upravljanja infrastrukture za obisk aktivnosti usmerjene v nadaljevanje izvajanja in dopolnjevanja programov obiskovanja NRŠZ ter vseh aktivnosti, povezanih s sprejemom, usmerjanjem in oblikovanjem dodatne ponudbe za obiskovalce. Med glavnimi prioritetami v letu 2022 je bila tudi izvedba sanacije osrednje opazovalnice, ki smo jo v sodelovanju z Ministrstvom za okolje in prostor (v nadaljevanju MOP) izvedli v okviru aktivnosti za odpravo napak in pomanjkljivosti na objektih v Naravnem rezervatu Škocjanski zatok (v nadaljevanju NRŠZ).

Poleg doseganja zastavljenih varstvenih ciljev smo, v skladu z Letnim programom dela in finančnim načrtom NRŠZ v letu 2022, v okviru ciljev 1, 2 in 3 izvedli tudi ukrepe financirane iz Programa Sklada za podnebne spremembe (v nadaljevanju SPS) v letih 2022 in 2023, pogodba št.: 2550-22-311011 ter Aneks št. 1 k pogodbi o financiranju ukrepov za ohranjanje biotske raznovrstnosti in trajnostne mobilnosti z namenom prilagajanja na podnebne spremembe. V okviru teh nalog smo začeli z izvajanjem ukrepov za ohranjanje ciljnih habitatov in vrst v brakični laguni naravnega rezervata ter nadaljevali z izvedbo ukrepov za preprečevanje in obvladovanje vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst (v nadaljevanju ITV) ter ukrepov za vzpodbujanje trajnostne mobilnosti v NRŠZ (nakup električnega delovnega vozila).

Cilj1 (P1): Redno vzdrževanje in ohranjanje življenjskih okolij sladkovodnega dela naravnega rezervata na Bertoški bonifiki skupaj z odsekom levega razbremenilnika Rižane – Aro znotraj meja rezervata

V okviru cilja 1 upravljanje temelji na vzdrževanju ustreznih vodnih režimov in usmerjeni paši, podprtimi z dopolnilnimi nalogami, kot so vzdrževanje kmetijske mehanizacije, odstranjevanje tujerodnih rastlin in tujerodnih vrst želv, vzdrževanje mlak in površin ob učni poti, zasaditvi domorodnih drevesnih in grmovnih vrst ter košnji in dosejevanju oligotrofnih mokrotnih travnikov na Bertoški bonifiki.

Nadaljevali smo tudi z izvedbo aktivnostmi v okviru SPS za leto 2022, ki so namenjeni izvajanju nalog za preprečevanje in obvladovanje vnosa in širjenja ITV. V okviru ukrepov za odstranitev invazivnih tujerodnih vrst rastlin (v nadaljevanju ITVR) smo na območju sladkovodnega dela naravnega rezervata nadaljevali s strojnim in ročnim odstranjevanjem tujerodnih rastlinskih vrst in zasajevanjem z domorodnimi grmovnimi in drevesnimi vrstami z namenom zasenčevanja območij razraščanja ITVR. Nadaljevali smo tudi z izvedbo ukrepov za izlov, odstranjevanje in preprečevanje razmnoževanja tujerodne invazivne vrste vodne želve okrasne gizdavke (*Trachemys scripta*), ki so potekali na celotnem območju sladkovodnega dela rezervata.

Cilj 2 (P1): Redno vzdrževanje in ohranjanje ugodnih ekoloških in hidroloških razmer v brakični laguni

V okviru tega cilja smo skrbeli za ustrezen nivo vode v laguni, še posebej v času gnezdenja ptic, izvedbo čiščenja morskih nanosov in smeti ter vzdrževanjem grmovne vegetacije in dosajevanjem pomembnih vrst slanuš. Nadaljevali smo tudi z izvajanjem ukrepov povezanih s problematiko preprečevanja motenj na območju pod ankaransko cesto, večkratno košnjo območja, vnosom semen in čiščenjem vegetacije. Na območju med učno potjo in robnimi habitatmi brakične lagune smo nadaljevali s strojnim in ročnim odstranjevanjem tujerodnih vrst rastlin in zasaditvami z domorodnimi vrstami ter nadaljevali z izvajanjem

ukrepov za vzpostavitev ustreznih pogojev za razvoj submediteranskih polsuhih travišč na območju pod ankaransko vpadnico.

V okviru ukrepov in aktivnosti, financiranih iz sredstev SPS v letih 2022 in 2023 smo v skladu z Letnim programom dela in finančnim načrtom NRŠZ za leto 2022 zaključili s izdelavo projektne dokumentacije PZI: »Poglabljanje sekundarnih kanalov ter ureditev habitatov v brakični laguni Naravnega rezervata Škocjanski zatok« ter postopkom oddaje javnega naročila male vrednosti za gradnjo »Poglabljanje sekundarnih kanalov ter ureditev habitatov v brakični laguni Naravnega rezervata Škocjanski zatok«. Javno naročilo (izvedba konkurenčnega postopka s pogajanji). Nadaljevali smo tudi s pridobivanjem alternativnih virov sofinanciranja za izvedbo tega nujnega ukrepa iz Programa Interreg.

Cilj 3: Redno vzdrževanje in ohranjanje ugodnih ekoloških razmer na območju Jezerca

V okviru cilja 3 so bile aktivnosti usmerjene v izvedbo aktivnosti povezanih z odpravo vrtničkarstva na območju Jezerca ter odstranjevanjem tujerodnih rastlinskih in živalskih vrst v okviru ukrepov financiranih iz sredstev SPS. V septembru 2022 smo na podlagi odločbe inšpekcije odstranili vso vrtničkarsko infrastrukturo na parceli št. 3886/11 k.o. Bertoki, ki je bila kot prva obravnavana v inšpekcijskem postopku nezakonitega vrtničkarstva.

V okviru načrtovanih ukrepov za preprečevanje in obvladovanje vnosa in širjenja invazivne tujerodne vrste okrasne gizdavke v NRŠZ smo v letu 2022 izvedli tako preventivne ukrepe kot ukrepe za obvladovanje te vrste. Nadaljevali smo tudi z ukrepi za odstranitev invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst (ročna in strojna odstranitev) in zasaditvi domorodnih dreves in rastlin.

Cilj 4: Trajno preprečevanje motenj in dostopa plenilcev na območje močvirja pri stavbi Telekoma

V okviru cilja 4 smo v letu 2022 največ aktivnosti namenili ureditvi odkupa vodnih zemljišč, ki ležijo na območju NRŠZ (prodajalec: Telekom, kupec: Republika Slovenija). V sodelovanju z ZRSVN, OE Piran in Mestno občino Koper (v nadaljevanju MOK) smo v zvezi z OPN MOK uskladili vsa odprta vprašanja glede dejanske in namenske rabe zemljišč znotraj mej NRŠZ, vključno s parc. št. 3884/18, k.o. 2604 Bertoki v lasti Telekoma. Z aktivnostmi za odkup predmetnega zemljišča bomo nadaljevali po sprejetju novega prostorskega načrta MOK.

Cilj 5: Spremljanje in analiziranje stanja naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti ter upravljanje podatkovnih zbirk, ki se nanašajo na NRŠZ

Najpomembnejše upravljalne naloge in aktivnosti: redni monitoring ptic, kartiranje HT in tujerodnih vrst v sladkovodnem delu, spremljanje kakovosti in nivojev vode, upravljanje podatkovne zbirke NRŠZ in priprava poročil o stanju NRŠZ. V sodelovanju s strokovnjaki so bili izvedeni monitoringi ozkega vrtenca (*Vertigo angustior*) in netopirjev, študentka iz FAMNIT-a Univerze na Primorskem pa je izvedla monitoring zelene rege (*Hyla arborea*).

Cilj 6 (P1): Zagotavljanje primerne količine in kakovosti vode ter omejevanje negativnih vplivov hrupa in svetlobnega onesnaževanja iz okolice na naravni rezervat

V okviru cilja 6 so bile v letu 2022 najpomembnejše aktivnosti usmerjene v naloge sodelovalne narave z namenom pozitivnih sprememb v lokalnem okolju. V sodelovanju z DRSV, ARSO, MOK in lokalnimi akterji smo skrbeli za stalno izvedbo ukrepov za doseganje kakovosti vod, ki se stekajo na območje NRŠZ, zagotavljanju poplavne varnosti območja, preprečevanju negativnih vplivov hrupa ter aktivnemu vključevanju lokalnih deležnikov v reševanje lokalnih problemov. Redno smo preverjali tudi stanje čiščenja plavajoče morske baraže na morskem kanalu v Luki Koper ter izvajali mesečni nadzor kakovosti vode na območju celotnega rezervata. Na področju varstva pred hrupom in izgradnje protihrupne ograje ter varovalnega nasipa vzdolž bertoške vpadnice smo nadaljevali sodelovanje z MOK in drugimi akterji pri izgradnji drugega pasu bertoške vpadnice.

Cilj 7 (P1): Zagotavljanje uresničevanja varstvenega režima in varstvenih usmeritev (neposredni nadzor v naravi ter druge potrebne oblike nadzora)

Naravovarstveni nadzor v okviru cilja 7 je potekal redno, brez izrekanja glob, le z ustnimi opozorili in pisnimi obvestili za nepravilno parkiranje. Nadaljevali smo s sodelovanjem pri izmenjavi delovnih izkušenj z drugimi ZO, predvsem s Krajskim parkom Sečoveljske soline. Naravovarstvena nadzornica Daša Stavber je marca uspešno opravila izpit iz splošnega upravnega postopka za potrebe izdajanja odločb o prekrških na območju rezervata, zaposlena sodelavka Katja Mihalič pa je oktobra uspešno opravila usposabljanje in izpit za prostovoljnega nadzornika.

Cilj 8 (P1): Omogočanje spoznavanja naravne vrednote in biotske raznovrstnosti ter doživljanja narave na način, ki naravo postavlja v središče pozornosti in privzgaja spoštljiv odnos ter odgovorno vedenje do nje

Pri cilju 8 so bile izvedene naloge, ki so namenjene delovanju za javnost odprtega naravnega rezervata, kot so: sprejem in usmerjanje obiskovalcev, priprava ponudbe izdelkov, predstavitev NRŠZ izven območja, predstavitev na dogodkih v organizaciji drugih institucij, sejmi, oglaševanje in drugo. Po 2-letnem obdobju zmanjšane obiskovanosti zaradi pandemije COVID-19, ponovno nadaljevali z izvajanjem utečenih programov obiskovanja NRŠZ, jih redno dopolnjevali v skladu s potrebami in željami obiskovalcev ter skrbeli za sprejem, usmerjanje in ponudbo za obiskovalce v trgovini in baru. Ponovno se je pojavilo zanimanje za najem dvorane za različne dogodke in v letu 2022 smo tako gostili več kot 20 različnih dogodkov, od katerih so se organizatorji in udeleženci odločili tudi za dodatno ponudbo v obliki pogostitev in ogleda rezervata.

Cilj 9 (P1): Vzpostavljanje, nagrajevanje in vzdrževanje infrastrukture za obisk in upravljanje

V okviru cilja 9 so bile najpomembnejše naloge in aktivnosti usmerjene v odpravo pomanjkljivosti in napak na objektih po unovčitvi bančne garancije vodilnemu izvajalcu in nespornega dela odškodninske odgovornosti glavnega projektanta, pomoč ministrstvu pri pripravi razpisov ter vsebinskim sodelovanjem za izvedbo javnih naročil, koordinacija sanacije osrednje opazovalnice in sanacije gnezdilne stene za breguljko, upravljanje in redno vzdrževanje objektov izvedba ter dopolnitve krajinske ureditve in ureditev v in ob objektih.

V skladu z aktivnostmi varstva prostoživečih opraševalcev smo v letu 2022 nadaljevali z zasajevanjem medonosnih rastlin z namenom izboljšanja pogojev za opraševalce. V sodelovanju s Čebelarsko zvezo Slovenije smo v okolici centra za obiskovalce in vzdolž desnega brega Are zasadili tudi 230 sadik medonosnih dreves (divja češnja, lesnika, drobnica, navadni brek in pravi kostanj).

Cilj 10: Zagotavljanje učinkovitega in preglednega poslovanja, organizacije dela, financiranja, komuniciranja in sodelovanja v podporo varstvenim ciljem in drugim ciljem upravljanja

V okviru cilja 10 so bile izvedene naloge, ki omogočajo učinkovito in pregledno poslovanje, organizacijo dela in financiranje; sodelovanje v vzpostavljenih partnerstvih in vključevanje v nove povezave (npr. Skupnost ZO, AdriaWet, BirdLife, WLI, DAP), sodelovanje z MOP, ZRSVN ter vse druge naloge skladne z zakonodajo. Na področju komuniciranja in stikov z javnostmi je poleg stalnega zagotavljanja dostopa do informacij o NRŠZ potekalo tudi redno delo in komuniciranje z mediji ter posodabljanje, vzdrževanje in nadgradnja glavnih komunikacijskih poti, kot so spletna stran, Facebook in Instagram profila/strani. Pripravili in objavili smo tudi italijansko jezikovno različico kataloga informacij javnega značaja.

3 POROČILO O IZVAJANJU NALOG IN AKTIVNOSTI V LETU 2022

Cilj 1: Redno vzdrževanje in ohranjanje življenjskih okolij sladkovodnega dela naravnega rezervata na Bertoški bonifiki skupaj z odsekom levega razbremenilnika Rižane – Aro znotraj meja rezervata

Kombinirano upravljanje sladkovodnega dela naravnega rezervata temelji na upravljanju vodnih režimov, usmerjeni paši in pozni košnji. Za doseganje cilja 1 je tudi v letu 2022 ključno nadaljevanje izvajanja nalog s teh treh področij, ki so podprte z dopolnilnimi nalogami, kot so vzdrževanje kmetijske mehanizacije, odstranjevanje tujerodnih rastlin in živali (okrasne gizdavke), zasajevanju domorodnih dreves, večkratno odstranjevanju okoliške zarasti ter vzdrževanje mlak in površin ob učni poti.

Upravljanje vodnih režimov je potekalo tako, da smo v različnih sezonah vzdrževali nivoje vode, ki so primerni za gnezdeče, seleče se ali prezimujoče vrste ptic. S tem smo dosegli tudi ustrezne ekološke pogoje za vzdrževanje in razvoj habitatnih tipov sladkovodnega dela rezervata ter drugih varovanih vrst. Redno vzdrževanje zapornic in spremljevalnih struktur za upravljanje vodnega režima ter čiščenje vodnih nanosov je potekalo skladno s Projektom o obratovanju in vzdrževanju (POV, Inženiring za vode 2007).

Po sanaciji dotrajanega vodnega praga na ustju Are ter nadgradnji praga z avtomatskim zaporničnim sistemom, ki je bila zaključena novembra 2020, smo v letu 2022 lahko zagotavljali zadostne količine sladke vode za upravljanje vodnega režima sladkovodnega dela rezervata v skladu z Načrtom upravljanja. Zapornični sistem je opremljen s kamero ter povezan v enotni Centralni nadzorni sistem (CNS), ki nam s pomočjo programske aplikacije omogoča grafični prikaz spreminjanja vodnih nivojev in zgodovine dogodkov. Z možnostjo upravljanja podlivnih in nadlivnih zapornic na daljavo nam omogoča tudi hitro ukrepanje ob izrednih dogodkih kot so vodne ujme in visoke plime, saj je sistem povezan tudi z zaporničnim sistemom na morskem kanalu v brakični laguni. Upravljanje zaporničnega sistema poteka v skladu z Ara – sanacija pragu na razbremenilniku Rižane, Navodila za uporabo in vzdrževanje, št. 200/20 – AS (Remonting d.o.o., 2020).

V prejšnjih letih je bila izvedena obsežna zasaditev drevesnih in grmovnih vrst ter čiščenje zarasti in odstranjevanje tujerodnih rastlinskih vrst na ciljnih površinah sladkovodnega dela rezervata. V letu 2022 smo nadaljevali z izvajanjem ukrepov za ohranjanje biotske raznovrstnosti obvladovanje vnosa in širjenja ITVR, v okviru financiranja izvajanja ukrepov iz sredstev SPS za prispevanje k blaženju in prilagajanju podnebnim spremembam v NRŠZ (Pogodba št.: 2550-22-311011 o financiranju ukrepov za ohranjanje biotske raznovrstnosti in trajnostne mobilnosti z namenom prilagajanja na podnebne spremembe z dne 14.3 2022). Glavna pozornost je bila namenjena odstranjevanju in omejevanju ITVR in hkratni zasaditvi domorodnih drevesnih in grmovnih vrst ter odstranjevanju zarasti okoli zasajenih rastlin. Zasajene drevesne in grmovne vrste se prvo leto ukoreninjajo in šele v drugem ali tretjem letu začnejo z rastjo. Odstranjevanje tujerodnih rastlinskih vrst in zarasti je potekalo celo leto, razen v času gnezditve. Na površinah, ki so nedostopne za strojno mehanizacijo, smo tujerodne rastlinske vrste odstranjevali s pomočjo komunalnega mulčarja ter priključka za rezanje in obrezovanje dreves in grmov, ki omogoča poseg tudi na težko dostopnih brežinah kanalov, ki potekajo ob učni poti. Odstranjene nadzemne in podzemne dele tujerodnih rastlinskih vrst ter ostali požagan les smo zmleli s pomočjo traktorskega priključka za drobljenje lesa ter zdrobljeno biomaso s traktorsko prikolico odpeljali na mesto kompostiranja.

V tem obdobju je potrebno tudi večkratno odstranjevanje okoliške zarasti, saj bi v nasprotnem primeru ostala vegetacija povsem prerasla mlade posajene rastline; posledično večina zasajenih rastlin propade. V grmiščih, kjer so z zasaditvami, spontano ali z vnosom semen, vzklile mladice zelenih rastlinskih vrst smo nadaljevali z ročnim odstranjevanjem zarasti, ki senči mlade rastline ter s presvetlitvijo rastišč dosegli hitro rast in pospešili razrast domorodnih ter upočasnili, oziroma onemogočili razraščanje tujerodnih rastlinskih vrst. V letu 2022 je bilo na novo zasajenih okoli 3000 dreves, grmov in podtaknjencev. Istočasno je potekalo tudi upravljanje vegetacije in primernih življenjskih okolij na obrobju rezervata, ki obsega grmovno in drevesno zarast in mlake ter odstranjevanje zarasti in zasaditev drevesnih in grmovnih vrst na desnem bregu Are. Istočasno smo izvajali

tudi ukrepe na območju med novo in staro strugo Are. Na obravnavanem območju smo v letu 2022, poleg ročnega in strojnega odstranjevanja tujerodnih rastlin, izvedli večkratno čistilno košnjo in vnos semen značilnic oligotrofnih travnikov.

V okviru kartiranja habitatnih tipov sladkovodnega dela rezervata smo opravili tudi kartiranje tujerodnih ITVR. Na območju NRŠZ smo zabeležili prisotnost 14 tujerodnih vrst rastlin, a si le nekatere izmed njih zaslužijo oznako invazivnih. V skupino tujerodnih neinvazivnih vrst NRŠZ sodita: virginijska nebina (*Aster novi-belgii*), in laški bodič (*Xanthium italicum*). Med naturalizirane vrste, torej tujerodne vrste, ki so pri nas že dalj časa vendar v okolju ne povzročajo zaznavne škode, v NRŠZ uvrščamo dalmatinsko tamarišo (*Tamarix dalmatica*) in navadno kanelo (*Arundo donax*). V skupini ITVR najvišja stopnja invazivnosti na območju NRŠZ pripada navadni amorfi (*Amorpha fruticosa*), ki se sicer širi relativno počasi, a ponekod povsem prevlada in jo je ročno le stežka uspešno odstraniti. Odstranjevanje nadzemnih delov in hkratno zasenčenje z avtohtonimi drevesnimi vrstami je dolgotrajen proces, saj rastline naslednje leto ponovno poženejo iz neodstranjenih podzemnih delov. Učinkovito se lahko rast in razširjanje navadne amorfe (*Amorpha fruticosa*) ustavi le z hkratnim ročnim odstranjevanjem in strojnim izkopavanjem podzemnih delov rastlin ter zasaditvami domorodnih vrst z namenom zasenčenja rastišč. V okviru obvladovanja širjenja ITVR smo tudi v letu 2022 nadaljevali z ročnim in strojnim čiščenjem in odstranjevanjem nadzemnih in podzemnih delov navadne amorfe (*Amorpha fruticosa*), japonskega kosteničevja (*Lonicera japonica*), navadne kanele (*Arundo donax*) in zlatega bambusa (*Phyllostachys aurea*) ter z izvedbo zasaditev s domorodnimi drevesnimi in grmovnimi vrstami.

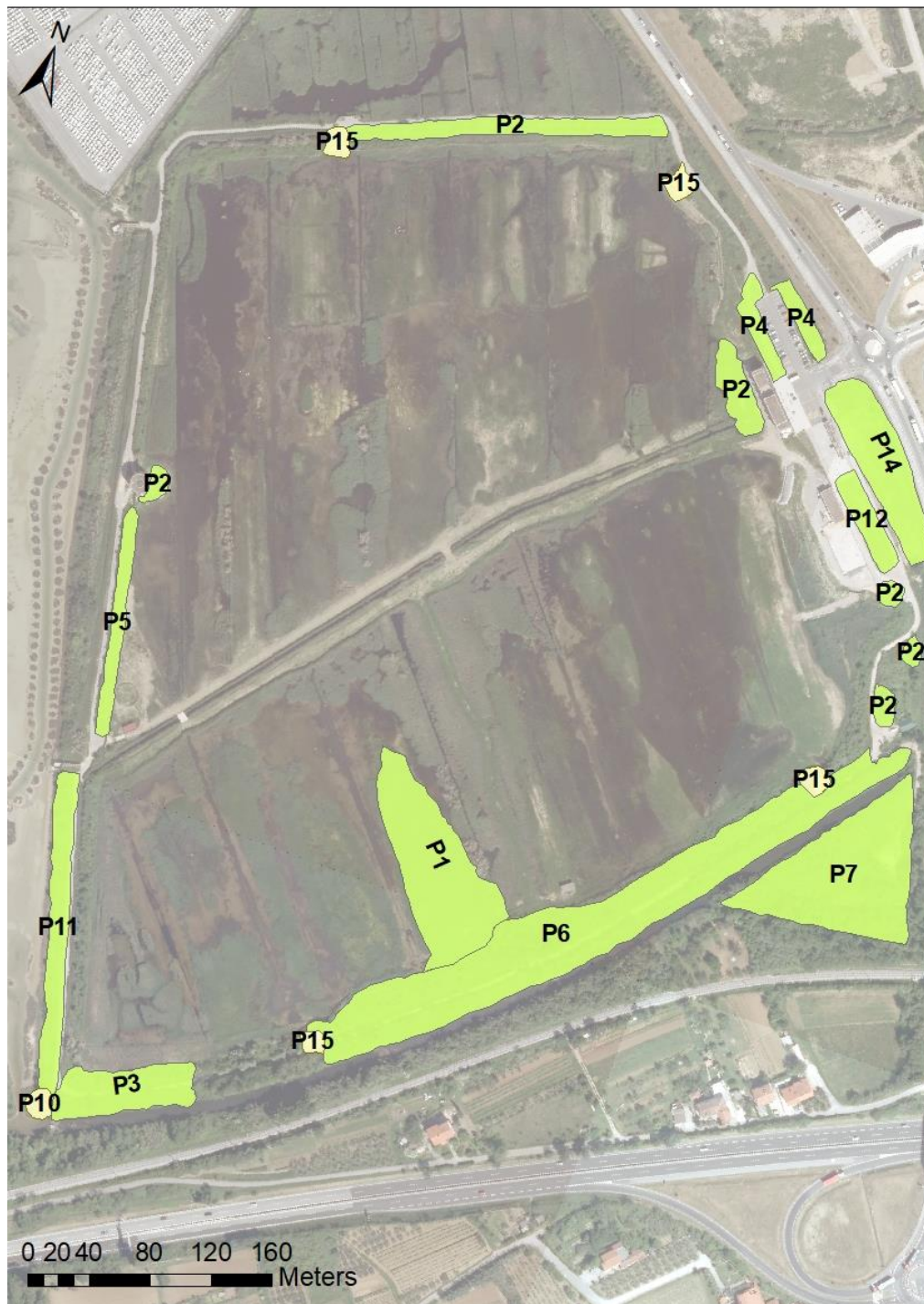
Redna pozna košnja na območju sladkovodnega močvirja poteka po končani gnezditvi ptic. Po končani košnji se zaradi ohranjanja in oblikovanja primernih habitatov odstrani biomasa ter organski material deponira na prostoru za odlaganje in kompostiranje rastlinskega materiala. V letu 2022 je bilo opravljenega tudi veliko dela na področju vzpostavljanja oligotrofnih vlažnih in polsuhih travnišč. Na omenjenih površinah se je vzpostavila redna pozna košnja z odstranitvijo pokošene biomase (baliranje in spravilo sena). Po košnji sledi vnos semen značilnih vrst teh travnišč. Mestoma smo zasadili preko 100 ruš gradnikov teh združb, da bi pospešili razvoj te vegetacije. Z namenom povečanja osončenosti vodnih površin ter zagotavljanja raznolikega prostorskega mozaika različnih sukcesijskih faz in s tem izboljšanja življenjskih razmer za kačje pastirje, dvoživke in drugo favno in floro smo nadaljevali s čiščenjem brežin kanalov in mlak. Zaradi vzdrževanja optimalnih razmer v manjših stoječih vodah vsakoletno odstranjujemo del zarasti ob mlakah. Mlake nikoli ne očistimo zarasti v celoti (največ 2/3). Na ta način vzdržujemo ugodno stanje za rastlinstvo in živalstvo mlak. Čiščenje mlak je v letu 2022 potekalo v času poletne presušitve, med avgustom in oktobrom. Z izvajanjem opisanih ukrepov posledično naraščajo populacije redkih rastlinskih in živalskih vrst v rezervatu. Ukrep čiščenja zarasti ob mlakah se je izkazal kot izredno pomemben za vzdrževanje primernega življenjskega okolja za ohranjanje in povečanje populacije ozkega vrtenca (*Vertigo angustior*). V mahovni plasti, ki se je v zadnjih letih razvila na robu mlak, smo namreč potrdili prisotnost večjega števila živih osebkov te Natura 2000 vrste. S selektivno in postopno košnjo se izboljšujejo tudi razmere za različne opravevalce, saj je tako vedno na voljo več cvetočih rastlinskih vrst.

V aprilu 2022 sta kamarški kobili kotili in tako smo čredo povečali na 8 konj. V naslednjih letih bomo del žrebet usposobili za programe za obiskovalce, kar bo posledično dodaten prihodek za upravljanje območja. Podolsko govedo se je v tem letu zmanjšalo na eno glavo. V sladkovodnem delu rezervata čreda kamarških konj in podolskega goveda z usmerjeno pašo ključno omejuje bujno rast vegetacije v pomladnih mesecih in jo primerno ohranja čez celo leto.

Na otočku pri izlivnem dela Are smo v letu 2022 nadaljevali z vnosom semen obmorskega ločja (*Juncus maritimus*), Cornutijevega tropotca (*Plantago cornuti*) in obmorskega lana (*Linum maritimum*). Vsa semena so bila nabrana v NRŠZ.

V nadaljevanju so grafično in v preglednici prikazane aktivnosti na področju zasaditev, upravljanja vegetacije ter odstranjevanja in omejevanja razraščanja tujerodnih rastlinskih vrst na območju sladkovodnega dela NRŠZ v letu 2022.

Slika 1: Grafični prikaz ciljnih ploskev izvajanja ukrepov za omejevanje in preprečevanje širjenja ITVR, zasaditev in upravljanje vegetacije na območju Bertoške bonifike v letu 2022 predvidenih ploskev (izvedeni ukrepi so opisani v preglednici 1)

Preglednica 1: Pregled izvedenih ukrepov v letu 2022

ploskev	Izvedene aktivnosti v letu 2022 (zasaditev, upravljanje vegetacije in odstranjevanje tujerodnih rastlinskih vrst)
P1	<p><u>ročno odstranjevanje tujerodnih rastlinskih vrst</u>: luskasta nebina (<i>Aster squamatus</i>)-puljenje mladih rastlin pred semenjenjem (180 primerkov), navadna amorfa (<i>Amorpha fruticosa</i>)-ročno odstranjevanje nadzemnih delov 9 grmov,</p> <p><u>ročna in strojna košnja ter odstranitev biomase (baliranje in spravilo sena)</u>,</p> <p><u>vnos semen mokrotnih travišč</u>: trstikasta stožka (<i>Molinia arundinacea</i>), rahlocvetna kukavica (<i>Orchis laxiflora</i>), čebeljeliko mačje uho (<i>Ophrys apifera</i>), podlesni šaš (<i>Carex otrubae</i>), velecvetni ralovec (<i>Serapias vomeracea</i>) in navadno bičevje (<i>Scirpoides holoschoenus</i>),</p> <p><u>zasaditev ruš značilnih vrst mokrotnih travišč</u>: trstikasta stožka (<i>Molinia arundinacea</i>)-45 rastlin, navadno bičevje (<i>Scirpoides holoschoenus</i>)-40 rastlin, močvirski regrat (<i>Taraxacum palustre agg.</i>)-8 rastlin in druge.</p>
P2	<p><u>ročno odstranjevanje tujerodnih rastlinskih vrst</u>: luskasta nebina (<i>Aster squamatus</i>)-ročno puljenje 370 rast. pred semenjenjem, raznozobi grin (<i>Senecio inaequidens</i>)-ročno puljenje 45 rast. pred semenjenjem,</p> <p><u>ročno čiščenje vegetacije ter odstranitev biomase</u>,</p> <p><u>ročno in strojno čiščenje brežin jarkov za povečanje osončenosti vodnih površin</u>,</p> <p><u>vnos semen in korenik</u>: zlatičnata žabarka (<i>Baldellia ranunculoides</i>)-200 semen, močvirska perunika (<i>Iris pseudacorus</i>)-23 rastlin, vnos semen ozkolistnega rogoza (<i>Typha angustifolia</i>).</p>
P3	<p><u>odstranjevanje tujerodnih rastlinskih vrst</u>: navadna amorfa (<i>Amorpha fruticosa</i>)-ročno odstranjevanje nadzemnih delov (8 grmov), bleščeča kalina (<i>Ligustrum lucidum</i>)-ročno puljenje 135 mladih rastlin ter odstranjevanje drugih nitrofilnih ruderalnih vrst,</p> <p><u>obrezovanje domorodnih grmovnic in dreves</u>,</p> <p><u>ročna odstranitev zarasti okoli zasajenih rastlin</u>,</p> <p><u>zasaditev domorodnih drevesnih in grmovnih vrst</u>: lipovec (<i>Tilia cordata</i>)-15 dreves, bela vrba (<i>Salix alba</i>)-240 podtaknjencev, krhka vrba (<i>S. fragilis</i>)-130 podtaknjencev, črna jelša (<i>Alnus glutinosa</i>)-10 dreves, pepelnatosiva vrba (<i>S. cinerea</i>)-60 podtaknjencev in navadna kalina (<i>Ligustrum vulgare</i>)-15 grmov, lesnika (<i>Malus sylvestris</i>)-7 dreves in hruška drobnica- (<i>Pyrus pyraeaster</i>)-3 drevesa, divja češnja (<i>Prunus avium</i>)-26 dreves.</p>
P4 in P5	<p><u>ročno odstranjevanje tujerodnih rastlinskih vrst</u>: luskasta nebina-450 rastlin ročno puljenje pred semenjenjem, r. grint-65 rastlin ročno puljenje pred semenjenjem,</p> <p><u>obrezovanje domorodnih grmovnic in dreves</u>,</p> <p><u>zasaditev domorodnih grmovnih vrst</u>: navadna kalina (<i>Ligustrum vulgare</i>)-35 grmov, enovrati glog (<i>Crataegus monogyna</i>)-45 grmov, navadni šipek (<i>Rosa canina</i>)-15 grmov in 85 podtaknjencev.</p>

P6 odstranjevanje tujerodnih rastlinskih vrst: navadna amorfa (*Amorpha fruticosa*)-ročno odstranjevanje nadzemnih delov (54 grmov), navadna robinija (*Robinia pseudoacacia*)-ročno odstranjevanje nadzemnih delov (450 do 500 poganjkov), bleščča kalina (*Ligustrum lucidum*) -ročno puljenje (625 mladih rastlin), lovrikovec (*Prunus laurocerasus*)-ročno puljenje (13 mladih rastlin) in japonsko kosteničevje (*Lonicera japonica*)-ročno odstranjevanje (375 poganjkov),
obrezovanje domorodnih grmovnic in dreves,
zasaditev domorodnih drevesnih in grmovnih vrst: lipovec (*Tilia cordata*)-74 dreves, beli topol (*Populus alba*)-18 dreves, bela vrba (*Salix alba*)-620 podtaknjencev, krhka vrba (*S. fragilis*)-530 podtaknjencev, črna jelša (*Alnus glutinosa*)-274 dreves, pepelnatosiva vrba (*S. cinerea*)-380 podtaknjencev, navadni češmin (*Berberis vulgaris*)-24 grmov, navadna kalina (*Ligustrum vulgare*)-115 grmov, mali jesen (*Fraxinus ornus*)-178 dreves, maklen (*Acer campestre*)-74 dreves, rdeča vrba (*Salix purpurea*)-290 podtaknjencev, divja češnja (*Prunus avium*)-75 dreves.

P7 odstranjevanje tujerodnih rastlinskih vrst: navadna robinija (*Robinia pseudoacacia*)-ročno in strojno odstranjevanje nadzemnih delov (ok. 350 poganjkov), navadna amorfa (*Amorpha fruticosa*)-ročno odstranjevanje nadzemnih delov (37 grmov) in ročno puljenje mladih rastlin (680 mladik), verlotov pelin (*Artemisia verlotiorum*)-ročno puljenje (ok. 650 poganjkov) in strojna košnja, laška repa (*Helianthus tuberosus*)-ročno puljenje (135 rastlin), luskasta nebina (*Aster squamatus*) -ročno puljenje pred semenjenjem (ok. 280 rastlin), pelinolistna ambrozija (*Ambrosia artemisiifolia*)-ročno puljenje pred cvetenjem (ok. 96 rastlin) in navadna kanela (*Arundo donax*)-ročno in strojno odstranjevanje nadzemnih delov (ok. 750 poganjkov),
obrezovanje domorodnih grmovnic in dreves,
čistilna strojna košnja z odstranjevanjem pokošene biomase,
vnos semen za vzpostavitev oligotrofne travnika: podlesni šaš (*Carex otrubae*), trstikasta stožka (*Molinia arundinacea*), pokončni stoklasec (*Bromopsis erectus*)-zasaditev 26 ruš in zlatolaska (*Chrysopogon gryllus*)-zasaditev 12 ruš.

P10 in P11 ročno odstranjevanje tujerodnih rastlinskih vrst: luskasta nebina (*Aster squamatus*)-puljenje (115 rastlin) pred semenjenjem, navadna amorfa (*Amorpha fruticosa*)-odstranjevanje nadzemnih delov (9 grmov), pelinolistna ambrozija (*Ambrosia artemisiifolia*)-puljenje (170 rastlin) pred semenjenjem,
obrezovanje domorodnih grmovnic in dreves,
izvedba ročnih čistilnih košenj (3krat),
vnos semen: obmorski lan (*Linum maritimum*), obmorsko ločje (*Juncus maritimus*) in navadno bičevje (*Holoschoenus vulgaris*) na poprej pripravljen teren.

P12 ročna košnja ter odstranjevanje biomase,
vnos semen: pokončni stoklasec (*Bromopsis erectus*), zlatolaska (*Chrysopogon gryllus*), osjeliko mačje uho (*Ophrys sphegodes*), velecvetni ralovec (*Serapias vomeracea*), prava lakota (*Galium verum*), skalna glota (*Brachypodium rupestre*), jadranska smrdljiva kukavica (*Himantoglossum adriaticum*), več vrst iz rodu bilnic (*Festuca* sp.), navadni grintavec (*Scabiosa columbaria*) in druge,
vzdrževanje njive z žitnimi pleveli: enoletni zajčji mak (*Adonis annua*), navadni kokalj (*Agrostemma githago*), njivska zlatica (*Ranunculus arvensis*) in druge.

P14 in P15 ročno odstranjevanje tujerodnih rastlinskih vrst: luskasta nebina (*Aster squamatus*), pelinolistna ambrozija (*Ambrosia artemisiifolia*), navadna amorfa (*Amorpha fruticosa*), obrezovanje domorodnih grmovnic in dreves, odstranjevanje za omejitev razraščanja: lepljiva ditrihovka (*Dittrichia viscosa*)-85 rastlin in raznozobi grint (*Senecio inaequidens*)-79 rastlin.

Poleg predvidenih ukrepov za odstranjevanje ITVR smo izvajali tudi ukrepe za obvladovanje invazivne tujerodne sladkovodne vrste želve okrasna gizdavka (*Trachemys scripta*). V sladkovodnem delu NRŠZ je ta tujerodna vrsta želve z obema podvrstama: rdečevratko (*Trachemys scripta elegans*) in rumenovratko (*Trachemys scripta scripta*) ter križanci obeh podvrst, še vedno prisotna. Namen izvajanja ukrepov je redno vzdrževanje in ohranjanje ugodnih ekoloških razmer na območju NRŠZ za izboljšanje ohranitvenega stanja močvirske sklednice (*Emys orbicularis*). Ukrepi so bili usmerjeni v izlov čim večjega števila osebkov invazivne okrasne gizdavke (*Trachemys scripta*) ter preprečevanju njenega razmnoževanja na območju sladkovodnega dela rezervata (glej cilj 3).

Pri izvedbi aktivnosti smo upoštevali usmeritve za ukrepe za preprečevanje ali zmanjševanje negativnih vplivov iz okolice kot tudi varstvene in razvojne usmeritve za področje kmetijstva v rezervatu, navedene v načrtu upravljanja.

Opomba k preglednicam s prikazom izvedenih nalog in aktivnosti z doseženimi kazalniki po ciljeh:
Oštevilčevanje ciljev, nalog in aktivnosti v tem poročilu je usklajeno z Uredbo o načrtu upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok za obdobje 2015–2024 (Uradni list RS, št. 102/15) ter Letnim programom dela NRŠZ za leto 2022 in zato si številčne oznake v preglednicah od 1 do 10 ne sledijo zvezno pri nalogah in aktivnostih, ki se v letu 2022 niso izvajale in so zaradi tega iz poročila izpuščene.

Preglednica 1: Prikaz izvedenih nalog in aktivnosti z doseženimi kazalniki/ rezultati za cilj 1

Naloge in aktivnosti	Vir financiranja	Sodelujoči	Načrtovani kvantitativni kazalnik/ rezultat 2022	Doseženi kvantitativni kazalnik/ rezultat 2022
1.1. Upravljanje nivoja vode				
1.1.1. Spomladanski nivo	PP 153238	-	nivo vode na koti -0,60 do -0,70m (april - julij)	nivo vode na koti -0,60 do -0,70 m (april - julij)
1.1.2. Poletni nivo	PP 153238	-	minimalna globina vode; izsušitev območja za potrebe košnje in mulčenja (avgust, september)	minimalna globina vode; izsušitev območja za potrebe košnje in mulčenja (avgust, september)
1.1.3. Jesensko-zimski nivo	PP 153238	-	maksimalna globina vode na koti -0,40 m (oktober-marec)	maksimalna globina vode na koti - 0,40 m (oktober - marec)
1.1.4. Polnjenje/ praznjenje sladkovodnega dela	PP 153238	izvajalec VG službe	zagotavljanje primerne vodostaja v posameznih obdobjih, poletna izsušitev območja za potrebe upravljanja	zagotavljanje primerne vodostaja v posam.obdobjih, poletna izsušitev območja za potrebe upravljanja
1.2. Vzdrževanje in nadgradnja objektov za urejanje vodnega režima				
1.2.2. Redno vzdrževanje zapornic in spremljevalnih struktur v skladu s POV	PP 153238	-	čiščenje vodnih nanosov na objektih (1x mesečno), mazanje vodil na zapornicah (1x letno)	čiščenje vodnih nanosov na objektih (1x mesečno), mazanje vodil na zapornicah (1x letno) v skladu s POV
1.2.3.Ostala popravila objektov za urejanje vodnega režima	PP 153238	-	po potrebi v primeru okvare na objektih	manjše popravilo dovodne zapornice na obrobem jarku 1, manjša popr.na CNS

1.3. Usmerjena paša

1.3.1. Vzdrževanje pašne infrastrukture	PP 153238	-	pregled ograde z električnim pastirjem (1x mesečno) ter popravila ograde po potrebi	pregled ograde z električnim pastirjem (1x mesečno), natezanje žice (2x letno)
1.3.2. Košnja vegetacije pod ogrado z električnim pastirjem	PP 153238	-	strojna košnja (1x letno), ročna košnja (2x letno) oziroma po potrebi	strojna košnja (1x letno), ročna košnja (2x letno)
1.3.3. Postavitev čredink	PP 153238	-	prestavitev čredink po potrebi	postavitev dveh čredink v skupni dolžini 100 m (2x letno), oziroma po potrebi
1.3.7. Košnja in baliranje zunaj območja naravnega rezervata ter spravilo sena/ zimske krme za pašne živali	PP 153238	-	vsaj 2,5 ton krme	pripravljeno 68 bal (po 250 kg), skupaj 17 ton krme
1.3.9. Nadzor pašnih živali, redna dnevna oskrba in dohranjevanje v zimskih mesecih	PP 153238/ lastna dejavnost (po potrebi)	-	okvirni obseg 65 dni po 3h/ dan (zaposleni, prostovoljci)	250 dni po 3 h/dan, zaposleni (študentsko delo)
1.3.10. Izvajanje letnega veterinarskega programa	PP 153238	podizvajalec	redno cepljenje 10 živali (1x letno), obrezovanje kopit pri konjih 6 živali (4x letno), preisk. krvi IAK 8 živali (1x letno), čipiranje 2 živali	redno cepljenje 9 živali (1x letno), obrezovanje kopit pri konjih 6 živali (4x letno), preisk. krvi IAK 8 živali (1x letno), čipiranje 2 živali
1.3.11. Veterinarska oskrba živali	PP 153238	podizvajalec	pregled stanja pašne živine s strani usposobljenega veterinarja (po potrebi)	pregled stanja pašne živine s strani usposobljenega veterinarja (1x letno), redni pregledi veterinarja (2x letno), zdravljenje ureznine na nogi žrebca
1.3.12. Vodenje dokumentacije, registrov	PP 153238	-	arhiv dokumentacije	redno voden arhiv dokumentacije

1.4. Košnja in mulčanje vegetacije

1.4.1. Odstranjevanje vegetacije jarkov	PP 153238	-	odstranjevanje vegetacije z brežin jarkov v dolžini 4500 m, odstranjevanje biomase po mulčanju jarkov v dolžini 2200 m	izvedeno odstranjevanje vegetacije z brežin jarkov v dolžini 4500 m, odstranjevanje biomase po mulčanju jarkov v dolžini 2000 m
1.4.2. Mulčanje vegetacije na težko dostopnih in razgibanih predelih ter odstranjevanje biomase	PP 153238	-	15 ha	izvedeno na 15 ha, delno odstranjevanje biomase in odvoz na prostor za kompostiranje
1.4.3. Pozna košnja s strižno kosilnico in odstranjevanje biomase z baliranjem na površinah mokrotnih pašnikov	PP 153238	zunanj sodelavec - botanik -	2 ha	pozna košnja na površini 3 ha, raztros, zgrabljanje, baliranje in spravilo sena (avgust), ročno odstr. tuj. vrst rastlin
1.4.4. Ročna košnja na predelih, ki so nedostopni za traktor	PP 153238	-	1,5 ha	1,5 ha z ročnim odstranjevanjem biomase, brez baliranja
1.4.5. Vzpostavitev večje površine mokrotnih travnikov brez paše ter dosejevanje	PP 153238	zunanj sodelavec - botanik	dosejevanje gradnikov mokrotnih travnikov na 1 ha, omejitev paše vsaj na 2 ha	izvedeno na 4 ha površine izvzete iz paše, košnja 1x letno z odstranjevanjem biomase, vnos izbranih vrst gradnikov moč. travnikov na izbrane površine, ročno odstr. tuj. vrst rastlin

1.6. Vzdrževanje mlak in površin ob krožni učni poti

1.6.1. Čiščenje mlak in odstranjevanje vegetacije	PP 153238	zun. sodelavec - botanik	10 mlak oziroma 0,02 ha	izvedeno 14 mlak oziroma 0,02 ha, čiščenje zarasti ter vnos semen izbranih vrst, ročno odstranjevanje tujerodnih vrst rastlin
1.6.2. Mulčanje jarkov	PP 153238	-	700 m	izvedeno 800 m, ročno čiščenje vegetacije ter odstranitev biomase, ročno in strojno čiščenje brežin jarkov za povečanje osončenosti vodnih površin, drobljenje biomase in odvoz na prostor za kompostiranje (avgust, september)
1.6.3. Mulčanje 1 m pasu ob učni poti	PP 153238	-	2600 m	izvedeno 2600 m, 2x letno (marec, november)
1.6.4. Obrezovanje dreves in grmovnic	PP 559 - SPS	zunanj sodelavec - botanik	200 dreves/ grmovnic - odstranjevanje zarasti ter dosaditev 350 sadik dreves/ grmovnic na otočku izlivnega dela Are, odstranjevanje zarasti in tujerodnih invazivnih rastlin	vsaj 700 dreves/ grmovnic; ročno odstranjevanje zarasti in tujerodnih rastlinskih vrst, odstranjevanje zarasti
1.6.5. Dosejevanje grmovnic po potrebi	PP 559 - SPS	zunanj sodelavec - botanik	zasaditev območja z dom. grmovnimi in drevesnimi vrstami (cca. 1600 sadik) ob strugi Are v dolžini 700 m, zasenčenje rastišč tuj. rast. vrst in preprečitev razširjanja po predhodni selektivni odstranitvi navadne amorfe, laške repe, pelinolistne ambrozije, bleščeče kaline, japonskega kosteničevja, verlotovega pelina in lovrikovca	odstranitev tujerodnih vrst rastlin (navadna amorfa, robinija, bleščeča kalina, lovrikovec, japonsko kosteničevje...), zasaditev različnih grmovnih in drevesnih vrst - cca. 2500 sadik in potaknjencev (lipovec, krhka vrba, maklen, navadna kalina, češmin...) na desnem bregu Are

1.7. Odstranjevanje tujerodnih vrst ter domačih in hišnih živali

1.7.1. Odstranjevanje tujerodnih vrst rastlin in izvedba aktivnosti za pospeševanje razraščanja domorodnih vrst	PP 559 - SPS	zunanj sodelavec – botanik, podizvajalec	odstranjevanje in preprečitev razširjanja amorfe in robinije na predvidenih ploskvah: odstranjevanje nadzemnih delov rastlin, zasenčenje, drobljenje in kompostiranje biomase	ročno in strojno odstranjevanje tuj. vrst rastlin na površini 4 ha, (januar-marec in julij-oktober), čistilna košnja v avgustu, vnos semen gradnikov oligotrofnih travnikov, zaščita rastišč pred strojnim odstr. podzemnih delov robinije, amorfe, bleščeče kaline in kanele, drobljenje lesne biomase in odvoz na prostor za kompostiranje
1.7.3. Izlov zapuščenih domačih živali ter obveščanje ali odvoz v zavetišče ali pristojno vet.org.	PP 153238	-	po potrebi	izlov v letu 2022 ni bil potreben

1.7.4 Aktivnosti za omejevanje plenilcev in drugih vrst, ki s plenjenjem ali tekmovalnostjo negativno vplivajo na ciljne vrste	PP 153238	–	po potrebi	na območju Bertoške bonifike opravljenih 70 lovnih dni, odstranitvev in evtanazija 19 okrasnih gizdavk, beleženje naključnih opazovanj, iskanje gnezditvenih območij, ozaveščanje javnosti na vodenih ogledih
1.8. Redno vzdrževanje kmetijske mehanizacije				
1.8.1. Redno servisiranje traktorja in kmetijskih priključkov	PP 153238	-	redni servis (1x letno), manjša popravila (po potrebi), vzdrževanje in podmazovanje kmetijskih priključkov in opreme	redni servis (1x letno), vzdrževanje in podmazovanje kmetijskih priključkov vsakih 8 do 10 h obratovanja, opravljeno popravilo komunalnega mulčerja zaradi loma priključka pri odstranjevanju tujerodnih vrst rastlin
1.8.2. Registracije in zavarovanja	PP 153238	-	podaljšano prometno dovoljenje za traktor ter zavarovanje in registracija el. delovnega vozila	podaljšano prometnega dovoljenja za traktor ter zavarovanje in registracija el. delovnega vozila
1.8.3. Najem vozila za prevoz sena	PP 153238	-	izvedba v okviru aktivnosti 1.3.7.	izvedeno
1.8.5. Nabava orodja in potrošnega materiala potrebnega za vzdrževanje kmetijske mehanizacije	PP 153238/ lastna dejavnost (po potrebi)	-	okvirno 10 kosov, zaščitna obleka za delo z motorno žago	po potrebi, okvirno 50 kosov

Cilj 2: Redno vzdrževanje in ohranjanje ugodnih ekoloških in hidroloških razmer v brakični laguni

Za ohranjanje ugodnega ohranitvenega stanja habitatov in živalskih vrst smo v letu 2022 nadaljevali z utečenim upravljanjem vodnega režima v laguni NRŠZ. V začetku aprila smo vključili samodejni režim delovanja z nastavitvijo najvišjega in najnižjega vodostaja v brakični laguni. Sistem je deloval brezhibno; spremljanje stanja pa je s pomočjo programske aplikacije, ki omogoča tudi grafični prikaz spreminjanja vodnih nivojev in zgodovine dogodkov preko CNS, učinkovitejše. Hkrati nam omogoča tudi hitro ukrepanje ob izrednih dogodkih kot so spomladanske nevihte in visoke plime, saj ima naravovarstveni nadzornik stalen nadzor nad vodostajem brakičnega dela rezervata, ki je izjemnega pomena za zagotavljanje ugodnega ohranitvenega stanja gnezdečih populacij vodnih in močvirskih ptic. Izvedba nadvišanja kotalne zapornice na morskem kanalu, ki je bila zaključena v letu 2020, nam omogoča učinkovito upravljanje z vodostajem brakičnega dela rezervata v gnezditvenem obdobju ter dolgoročno prispeva tudi k zagotavljanju poplavne varnosti območja zaradi dvigovanja morske gladine ter varovanju območja v primeru potencialne nevarnosti izlitja nevarnih snovi v morju. V marcu 2022 smo v skladu s POV opravili tudi redno letno vzdrževanje zapornice.

Dne 16.12.2022 smo bili s strani vodje varovanja okolja v Luki Koper obveščeni, da je v zgodnjih jutranjih urah na območju drugega luškega bazena prišlo do nepredvidenega izliva dizelskega goriva v morje. Naravovarstveni nadzornik je takoj po obvestilu na daljavo spustil zapornico na morskem kanalu, ki laguno rezervata preko vodnega preliva povezuje z morjem in kljub visoki plimi preprečil onesnaženje brakične lagune. Nemudoma je, v skladu z Načrtom zaščite reševanja Luke Koper za industrijske nesreče, stekla tudi intervencija na območju izlitja. Služba za varovanje morja in Poklicna gasilska brigada Koper sta območje razlitja zavarovali z baražami in pivniki ter tako omejili oljni madež. V naslednjih dneh je na terenu potekalo

odstranjevanje posledic razlitja. V okviru NN smo redno spremljali stanje na območju morskega kanala in na srečo do onesnaženja naravnega rezervata ni prišlo.

Vodni režim na območju brakičnega dela naravnega rezervata, ki je bil na podlagi upravljavskih izkušenj vzpostavljen v preteklih letih, deluje na sledeči način:

- med jesensko selitvijo, prezimovanjem in spomladansko selitvijo ptic je zapornica odprta; v tem obdobju, ki okvirno traja od sredine avgusta do konca marca, se laguna polni in prazni glede na naravni cikel plimovanja. Izjema so obdobja povišanega plimovanja in/ali močnega deževja. Takrat z zapornico upravljamo tako, da v laguni vzdržujemo nizek vodostaj in s tem zagotavljamo večjo retenzijo za odvajanje viškov sladke vode iz Are v laguno;
- v gnezditvenem obdobju (april – avgust) se vključi samodejni režim delovanja zapornice, ki med plimo omogoča nadzorovano polnjenje lagune do programske določene kote ter praznjenje lagune do programske določene kote med oseko, s čimer je ob plimi onemogočena preplavitev gnezdišč ali popolna izsušitev lagune ob velikih osekah.

V okviru SPS za leto 2022 smo v skladu z Letnim programom dela in finančnim načrtom NRŠZ za leto 2022 začeli z izdelavo projektne dokumentacije (PZI) za poglobljanje sekundarnih kanalov ter ureditve habitatov v brakični laguni NRŠZ. V ta namen je bil, v sodelovanju z izr. prof. dr. Danijem Ivajnsičem s Fakultete za naravoslovje in matematiko Univerze v Mariboru, v juniju 2022 pripravljen elaborat: »Ocena potrebnega nadvišanja umetnih otočkov v brakičnem delu Naravnega rezervata Škocjanski zatok«. V oktobru 2022 je bila zaključena izdelava projektne dokumentacije PZI: »Poglobljanje sekundarnih kanalov ter ureditev habitatov v brakični laguni Naravnega rezervata Škocjanski zatok« (PIA Studio d.o.o., št. projekta: 45/2022, oktober 2022). Projektna dokumentacija vključuje izvedbo ukrepov za ureditev 3ha habitatov namenjenih ohranjanju obsega varovanih habitatnih tipov z izkopom in transportom 10.808 m³ sedimenta na, s projektno dokumentacijo določene lokacije. Povišane obstoječe muljaste površine bodo tako, poleg razrasti halofitne vegetacije, omogočale tudi izboljšane pogoje za gnezdenje ciljnih vrst ptic NRŠZ.

Na podlagi Zakona o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 91/15, 14/18, 121/21, 10/22, 74/22 – odl. US in 100/22 – ZNUZSZS; v nadaljevanju: ZJN-3) smo 11.10.2022 začeli s postopkom oddaje javnega naročila male vrednosti za gradnjo »Poglobljanje sekundarnih kanalov ter ureditev habitatov v brakični laguni Naravnega rezervata Škocjanski zatok«. Javno naročilo (izvedba konkurenčnega postopka s pogajanjem) je bilo na portalu javnih naročil objavljeno 13.10.2022.

Edini ponudnik, VGP DRAVA Ptuj d.o.o., je dne 28.10.2022 oddal ponudbo in pripadajočo dokumentacijo v skladu z razpisno dokumentacijo javnega naročila z referenčno številko IZ02/2022 (konkurenčni postopek s pogajanjem po b točki 44. člena Zakona o javnem naročanju). Ker je ponudba presegala višino sredstev iz SPS (pogodba št.: 2550-22-311011 o Financiranju ukrepov za ohranjanje biotske raznovrstnosti in trajnostne mobilnosti z namenom prilagajanja na podnebne spremembe ter Aneks št. 1 k pogodbi št.: 2550-22-311011), smo ponudbo zavrnilo ter postopek javnega naročila ponovili z zmanjšanjem količin izkopa in transporta sedimenta za ureditev habitatov. Dne 23.11.2022 smo s strani podjetja VGP DRAVA Ptuj d.o.o. pridobili novo ponudbo, ki ni presegala zagotovljenih sredstev SPS v višini 248.294,40 € z vključenim DDV za izkop in vgradnjo 7.500 m³ na površini 1,8ha. Pogodba o Poglobljanju sekundarnih kanalov ter ureditve habitatov v brakični laguni Naravnega rezervata Škocjanski zatok, številka IZ02/2022 -16 je bila z izvajalcema del VGP DRAVA Ptuj d.o.o. in podjetjem FIRA d.o.o. podpisana 6.12.2022. V skladu s pogodbo bodo dela zaključena najkasneje do 31.3.2023.

Cilj načrtovanih in realiziranih ukrepov v NRŠZ za obvladovanje vplivov podnebnih sprememb na mokrišča je zmanjšanje ogroženosti, ki jo varovanim habitatom in vrstam območij na stiku morja in kopnega, kakršen je NRŠZ, prinašajo podnebne spremembe. Ukrepi so namenjeni rešitvam za povečanje pretočnosti lagunskih kanalov in zmanjšanje poplavne ogroženosti ob povišanem plimovanju ter dodatnih ureditev habitatov v brakični laguni, ki vključujejo ukrepe za oblikovanje novih in nadvišanje obstoječih habitatov namenjenih ohranjanju obsega varovanih habitatnih tipov kot tudi gnezdišč in prehranjevališč varovanih vrst ptic.

Z izvedbo še neizvedenih ukrepov, namenjenih blaženju in prilagoditvi podnebnim spremembam, po Letnem programu dela in finančnem načrtu NRŠZ za leto 2022 bomo skladno s pogodbo št.: 2550-22-311011 o financiranju ukrepov za ohranjanje biotske raznovrstnosti in trajnostne mobilnosti z namenom prilagajanja na podnebne spremembe z dne 14.3.2022 in Aneksom št.1 k pogodbi št.: 2550-22-311011 z dne 26.10.2022 nadaljevali v letu 2023.

Za ukrepe za obvladovanje vplivov podnebnih sprememb na mokrišča je bilo v letu 2022 realiziranih 18.762,39 € od predvidenega zneska 271.092,00 € (Aneks št. 1 k pogodbi 2550-22-311011) za stroške blaga, storitev, opravljenih delovnih ur za ukrepe za obvladovanje vplivov podnebnih sprememb na mokrišča, medtem, ko celotna vrednost pogodbe znaša 348.792,00 €.

V okviru rednih aktivnosti, ki izhajajo iz programa dela NRŠZ v letu 2022, smo na območju pod ankaransko vpadnico nadaljevali z izvajanjem ukrepov za ohranjanje biotske raznovrstnosti. V okviru preprečevanja in obvladovanja širjenja invazivnih rastlinskih vrst v rezervatu, smo nadaljevali s strojnim čiščenjem nadzemnih in podzemnih delov navadne amorfe, navadne robinije in navadne kanele ter ročnim odstranjevanjem verlotovega pelina, laške repe in drugih invazivk. V marcu 2022 smo opravili mulčenje celotnega območja, v juliju in avgustu smo opravili tudi dve čistilni košnji ter odstranili večino pokošene biomase. Po odstranitvi biomase smo nadaljevali z dosejevanjem s semeni rastlinskih vrst značilnih za polsuhe oligotrofne travnike. Istočasno smo opravili tudi čiščenje zarasti okoli sadik domorodnih dreves in grmovnic, ki smo jih zasadili v letu 2020. V jesenskem času smo nadaljevali z izvedbo aktivnosti za vzpostavitev večje odprte travnate površine. S strojnim odstranjevanjem tujerodnih rastlinskih vrst in čiščenjem zarasti na stičnem območju s slanoljubnimi habitatami smo pripravili teren za vnos semen gradnikov polsuhih travnikov ter začeli z vzpostavljanjem 0,5ha novih travnatih površin, saj je tovrstnih rastišč v neposredni okolici rezervata izjemno malo. Na območju smo v okviru naravovarstvenega nadzora izvajali tudi redne obhode ter tedensko odstranjevali smeti.

V nadaljevanju so grafično in v preglednici prikazane aktivnosti na področju zasaditev, upravljanja vegetacije ter odstranjevanje in omejevanje razraščanja ITVR na območju brakičnega dela NRŠZ v letu 2022.

Slika 2: Grafični prikaz ciljnih ploskev izvajanja ukrepov za omejevanje in preprečevanje širjenja ITVR, zasaditev in upravljanje vegetacije na območju pod ankaransko cesto v letu 2022 (izvedeni ukrepi so opisani v preglednici 2)

Preglednica 2: Pregled izvedenih ukrepov v letu 2022

ploskev	Izvedene aktivnosti v letu 2022 (zasaditev, upravljanje vegetacije in odstranjevanje tujerodnih rastlinskih vrst)
P20	<u>ročno odstranjevanje tujerodnih vrst rastlin:</u> navadna amorfa (<i>Amorpha fruticosa</i>)-37 grmov, verlotov pelin (<i>Artemisia verlotiorum</i>)-380 poganjkov, laška repa (<i>Helianthus tuberosus</i>)-280 rastlin, <u>selektivna ročna košnja in odstranjevanje zarasti.</u>
P21	<u>ročno odstranjevanje tujerodnih vrst rastlin:</u> navadna amorfa (<i>Amorpha fruticosa</i>)-5 grmov, verlotov pelin (<i>Artemisia verlotiorum</i>)-115 poganjkov, navadna kanela (<i>Arundo donax</i>)-430 poganjkov, laška repa (<i>Helianthus tuberosus</i>)-85 rastlin, <u>selektivna košnja in odstranitev biomase,</u> <u>vnos semen oligotrofnih polsuhih travnikov:</u> pokončni stoklasec (<i>Bromopsis erectus</i>), zlatolaska (<i>Chrysopogon gryllus</i>), navadna migalica (<i>Briza media</i>), skalna glota (<i>Brachypodium rupestre</i>), navadni grintavec (<i>Scabiosa columbaria</i>), prava lakota (<i>Galium verum</i>), bilnice (<i>Festuca</i> sp.), <u>obrezovanje grmov in dreves ter čiščenje zarasti okoli zasajenih rastlin.</u>

P22	<u>ročno in strojno odstranjevanje tujerodnih vrst rastlin: izkop podzemnih delov-navadna amorfa (<i>Amorpha fruticosa</i>)-16 grmov, robinija (<i>Robinia pseudoacacia</i>)-75 dreves, verlotov pelin (<i>Artemisia verlotiorum</i>)-67 poganjkov, laška repa (<i>Helianthus tuberosus</i>)-45 rastlin, luskasta nebina (<i>Aster squamatus</i>)-75 rastlin, <u>obrezovanje grmov in dreves.</u></u>
------------	---

V marcu in aprilu 2022 smo izvedli čiščenje smeti na gnezditvenih otočkih v laguni rezervata. Poleg rednega tedenskega čiščenja smeti na območju pod ankaransko cesto smo organizirali tudi čiščenje morskih nanosov in ostalih smeti znotraj lagunarnega dela rezervata, ki smo ga ob pomoči prostovoljcev izvedli v aprilu.

Na rastišču obmorskega lanu (*Linum maritimum*) ob izlivnem delu Are smo izvedli ročno čiščenje rastišča ter nadaljevali z odstranjevanjem mladih poganjkov navadne amorfe (*Amorpha fruticosa*) in drugih invazivk. S tem ukrepom, ki smo ga izvajali 1x mesečno, izčrpamo invazivno amorfo in ustvarjamo primerno rastišče za širjenje obstoječe populacije obmorskega lanu. Na izbranih mestih v laguni smo nadaljevali z vnosom semen obmorskega ločja (*Juncus maritimus*) in odstranjevanjem prevladujočega trsta ter tako izboljšali rastiščne pogoje za obmorsko trirogljo (*Triglochin maritimum*), ki je bila na tem območju najdena v preteklosti.

Preglednica 2: Prikaz izvedenih nalog in aktivnosti z doseženimi kazalniki/ rezultati za cilj 2

Naloge in aktivnosti	Vir financiranja	Sodelujoči	Načrtovani kvantitativni kazalnik/ rezultat 2022	Doseženi kvantitativni kazalnik/ rezultat 2022
2.1 Upravljanje nivoja vode				
2.1.1. Nivoji v gnezditvenem obdobju	PP 153238	-	avtomatski režim: polnjenje lagune do kote +0,30 m, praznjenje lagune ob oseki do kote +0,20 m (april-avgust)	samodejni režim delovanja z nastavitvijo najvišjega in najnižjega vodostaja (+0,40 m - +0,20 m)
2.1.2. Nivoji vode v ostalih obdobjih	PP 153238	-	avtomatski režim (marec-april): polnjenje do kote +0,45 m, praznjenje enako kot v gnezditvi, ročni način delovanja – zapornica odprta: laguna se polni in prazni po naravnih ciklikih	upravljanje zapornice na daljavo, polnjenje in praznjenje lagune na zelene kote 6x tedensko (marec-april), ročni način delovanja: laguna se polni in prazni po naravnih ciklikih (obdobje september-februar), ročno upravljanje zapornice ob povišanem plimovanju (po potrebi)
2.2. Vzdrževanje in nadgradnja objektov za urejanje vodnega režima				
2.2.3. Redno vzdrževanje avtomatske zapornice na morskem kanalu v skladu s POV	PP 153238	-	1x letno	izvedeno vzdrževanje (1x letno), redno spremljanje stanja vodostajev (CNS)
2.2.4. Ostala popravila objektov za urejanje vodnega režima	PP 153238	-	po potrebi	stalno spremljanje stanja zgodovine dogodkov, zamenjava jeklenice na zapornici na morskem kanalu

2.3. Vzdrževanje lagunskih elementov

2.3.1. Čiščenje sekundarnih kanalov in nadvišanje gnezditvenih otočkov	PP 559 – SPS	-	izdelava projektne dokumentacije (PZI), pripravljala dela in ureditev gradbišča, vključno z zakoličbo, izvedba oblikovanja novih in nadvišanja obstoječih habitatov ob hkratnem poglobljanju lagunskih kanalov, 1. faza cca. 10.000 m ³ materiala, (začetek del je predviden v sept. 2022)	izdelane strokovne podlage za pripravo proj. dokumentacije, izdelana proj. dokumentacija (PZI), Načrt varstva pri delu, angažiran nadzor, izveden postopek javnega naročila, podpis pogodbe in pripravljala dela (transport in montaža strojne opreme, dvig in splavitev plovil ter zakoličba)
2.3.2. Čiščenje morskih nanosov in ostalih smeti znotraj lagunskega dela rezervata	PP 153238	prostovoljci	čiščenje morskih nanosov na površini 50000 m ² (1x letno)	2x letno izvedeno čiščenje morskih nanosov na površini 5 ha, vključno s čiščenjem gnezditvenih otočkov (2x letno)

2.4. Preprečitev motenj ter potencialne akt. za omejevanje morskih tujerodnih org. in domorodnih vrst plenilcev

2.4.1. Zasaditev območja pod ankaransko vpadnico	PP 559 - SPS	zunanj sodelavec - botanik	ročno selektivno odstranjevanje tujerodnih rastlinskih vrst (navadna amorfa, robinija, navadna kanela, luskasta nebina, laška repa, verlotov pelin) ter vzpostavitev ustreznih pogojev za razvoj submediteranskega polsuhega travnika s toploljubnimi grmovnimi in drevesnimi vrstami	strojno odstranjevanje podzemnih delov tujerodnih vrst rastlin, priprava terena in vnos semen gradnikov oligotrofnih travnikov na 0,5 ha velikih travnatih površinah, ročno odstranjevanje invazivk
2.4.2. Zasaditev in ureditev območja na izlivnem delu Badaševice	PP 559 - SPS	zunanj sodelavec - botanik	ročno selektivno odstranjevanje tujerodnih rastlinskih vrst (navadna amorfa, japonsko kosteničevje, luskasta nebina), vnos semen in rastlin	selektivno ročno odstranjevanje tujerodnih in ruderalnih rast. vrst, vnos semen in rastlin izbranih vrst, čiščenje zarasti
2.4.5. Akt. za omejevanje domorodnih vrst plenilcev v primerih, da s plenjenjem ali kompeticijo negativno vplivajo na ciljne vrste (po potrebi)	PP 153238 / projektno/ lastna dejavnost	-	nadaljevanje izvajanja ukrepa za omejevanje predacije rumenonogih galebov s postavitvijo plastičnih maket galebov na gnezdišča	postavljenih 5 plastičnih maket rumenonogega galeba na gnezditvene otočke, spremljanje stanja na osrednji koloniji navadne čigre s kamerami

2.5. Vzdrževanje vegetacije na območju med ankaransko vpadnico in robnimi habitatami

2.5.1. Priprava načrta ter vzpostavitev poznega mulčanja območja	PP 153238	-	večkratno mulčanje in košnja območja z odstranjevanjem biomase pod ank. vpadnico	izvedba ukrepov za vzpostavitev ustreznih pogojev za razvoj submediteranskega polsuhega travnika: mučenje (2 x letno), čistilna košnja in odstranjevanje
--	-----------	---	--	--

				biomase (2 x letno), odstranjevanje zarasti (redno)
2.5.2. Dosajevanje grmovnic na zastiralnem nasipu vzdolž ankaranske vpadnice	PP 559 - SPS	-	dosaditve na ostalih delih nasipa: navadni šipek – 100 poganjkov, enovrati glog – 50 sadik, navadna kalina – 100 sadik ter postavitev ovir za preprečevanje prehoda na zastiralne nasipe	zasaditev 70 sadik, redno vzdrževanje ovir za preprečevanje prehoda na zastiralne nasipe
2.5.3. Mulčanje 1 m pasu ob učni poti	PP 153238	-	650 m	izvedeno: 650 m (2x letno)
2.5.4. Obrezovanje dreves in grmovnic	PP 559 - SPS	zunanj sodelavec - botanik	50 do 100 dreves in grmov	izvedeno v celoti
2.6. Inicialno dosajevanje pomembnih vrst slanuš				
2.6.1. Dosajevanje morskega lanu s semeni, nabranimi pri Sv. Nikolaju	PP 559 - SPS	zunanj sodelavec - botanik	vsaj 1 sejanje ter vzdrževanje obstoječega rastišča s pozno košnjo in odstranjevanjem biomase ter zarasti in tujerodnih invazivnih rastlinskih vrst (navadna amorfa, luskasta nebina, pelinolistna ambrozija)	vzdrževanje obstoječega rastišča s pozno košnjo in odstranjevanjem biomase ter odstranjevanjem zarasti (1 x mesečno) in tujerodnih rast. vrst (amorfa, luskasta nebina)
2.6.2. Dosajevanje morskega ločkovja na izbrana mesta v laguni	PP 559 - SPS	zunanj sodelavec - botanik	vsaj 1 sejanje ter vzdrževanje obstoječega rastišča s pozno košnjo in odstranjevanjem biomase ter zarasti zarasti in tujerodnih invazivnih rastlinskih vrst (navadna amorfa, luskasta nebina, pelinolistna ambrozija)	vnos semen (3 x letno), odstranjevanje odvečne biomase in zarasti (2 x letno)
2.6.3. Dosajevanje drugih vrst po navodilih botanikov (po potrebi)	PP 153238	zunanj sodelavec - botanik	odstranjevanje prevladujočega trsta in vzpostavitev rastišča za obmorsko trirogljo	priprava rastišča in izvedba aktivnosti za izboljšanje rastiščnih pogojev za obmorsko trirogljo, (odstranjevanje tujerodnih rastlin, odstranjevanje zarasti)

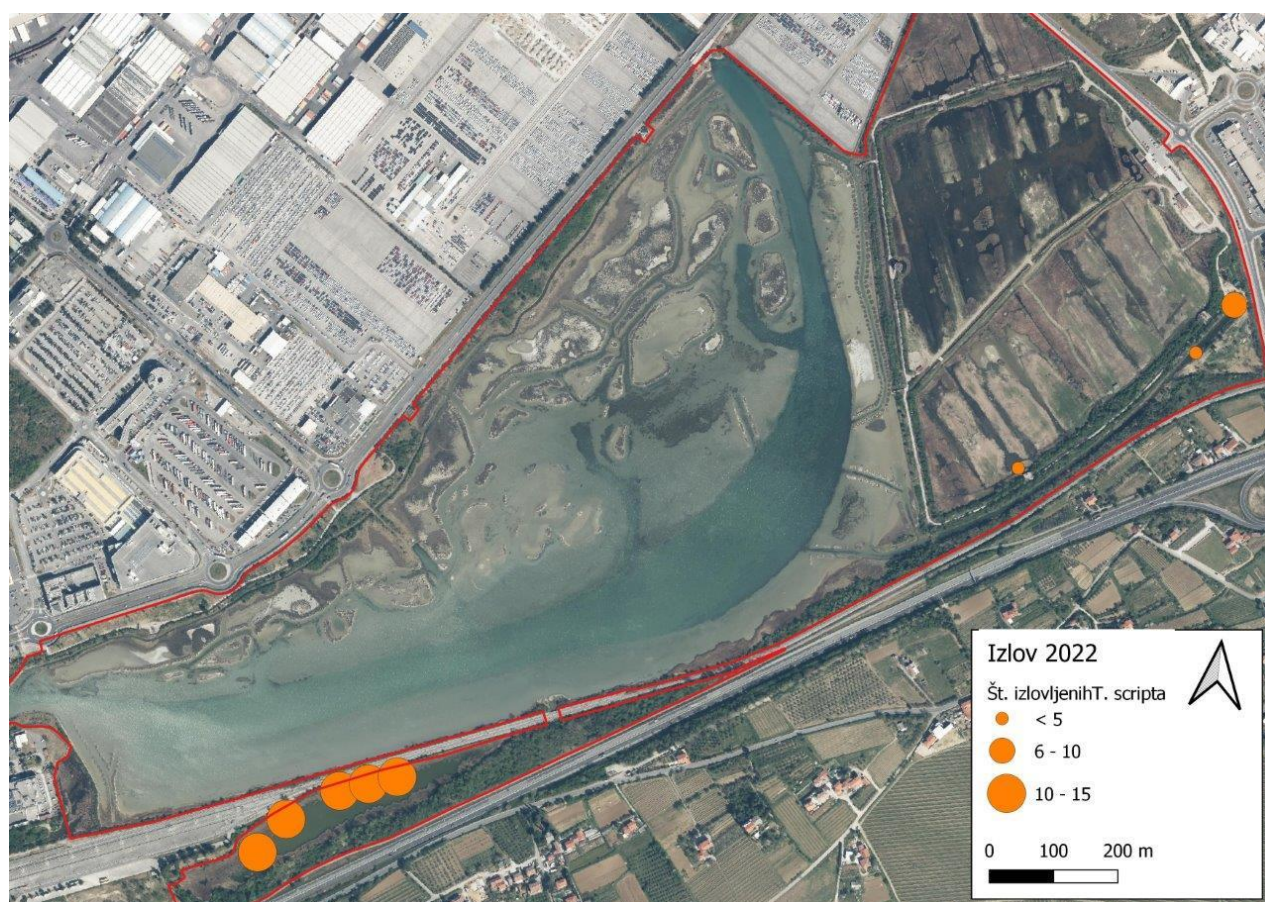
Cilj 3: Redno vzdrževanje in ohranjanje ugodnih ekoloških razmer na območju Jezerca

V 2022 bomo nadaljevali z upravljanjem zapornice na jarku, ki območje Jezerca povezuje z laguno NRŠZ saj s tem ohranjamo sladkovodni značaj območja s sestoji obrežnega trstičja ter vzdržujemo primerna življenjska okolja za ohranjanje in povečanje populacije močvirske sklednice (*Emys orbicularis*).

V letu 2022 smo podobno kot v predhodnih letih izvedli tako aktivne kot preventivne ukrepe za preprečevanje in obvladovanje vnosa in širjenja invazivne okrasne gizdavke. Območje rezervata je bilo namreč opredeljeno kot območje, na katerem je priporočljivo izvajati ustrezne ukrepe za obvladovanje okrasne gizdavke (Strokovne podlage za obvladovanje močno razširjenih ITV za vrsto popisana sklednica (*Trachemys scripta*), Zavod RS za varstvo narave, marec 2018). Za preprečevanje in obvladovanje vnosa in širjenja ITV okrasnih gizdavk v NRŠZ je predlagan ukrep trajna odstranitev. Dostopne vodne površine na sladkovodnem delu rezervata smo enkrat tedensko pregledovali in šteli želve od 3. aprila do 7. novembra, izlov smo izvajali v istem obdobju. Izlovljene želve smo odpeljali v izbrano veterinarsko ambulanto, kjer so jih evtanazirali skladno z Zakonom o zaščiti živali (Uradni list RS, št. 38/13).

V tem obdobju smo na območju sladkovodnega dela rezervata opravili 104 terenskih dni in z različnimi metodami lova skupno odstranili 85 osebkov, vse podvrste rdečevratka (*Trachemys scripta elegans*). Odstranjevali smo jih z metodo lova z vršami, vodno mrežo ter na roko. Med ujetimi želvami ni bilo nobene druge tujerodne sladkovodne vrste želve.

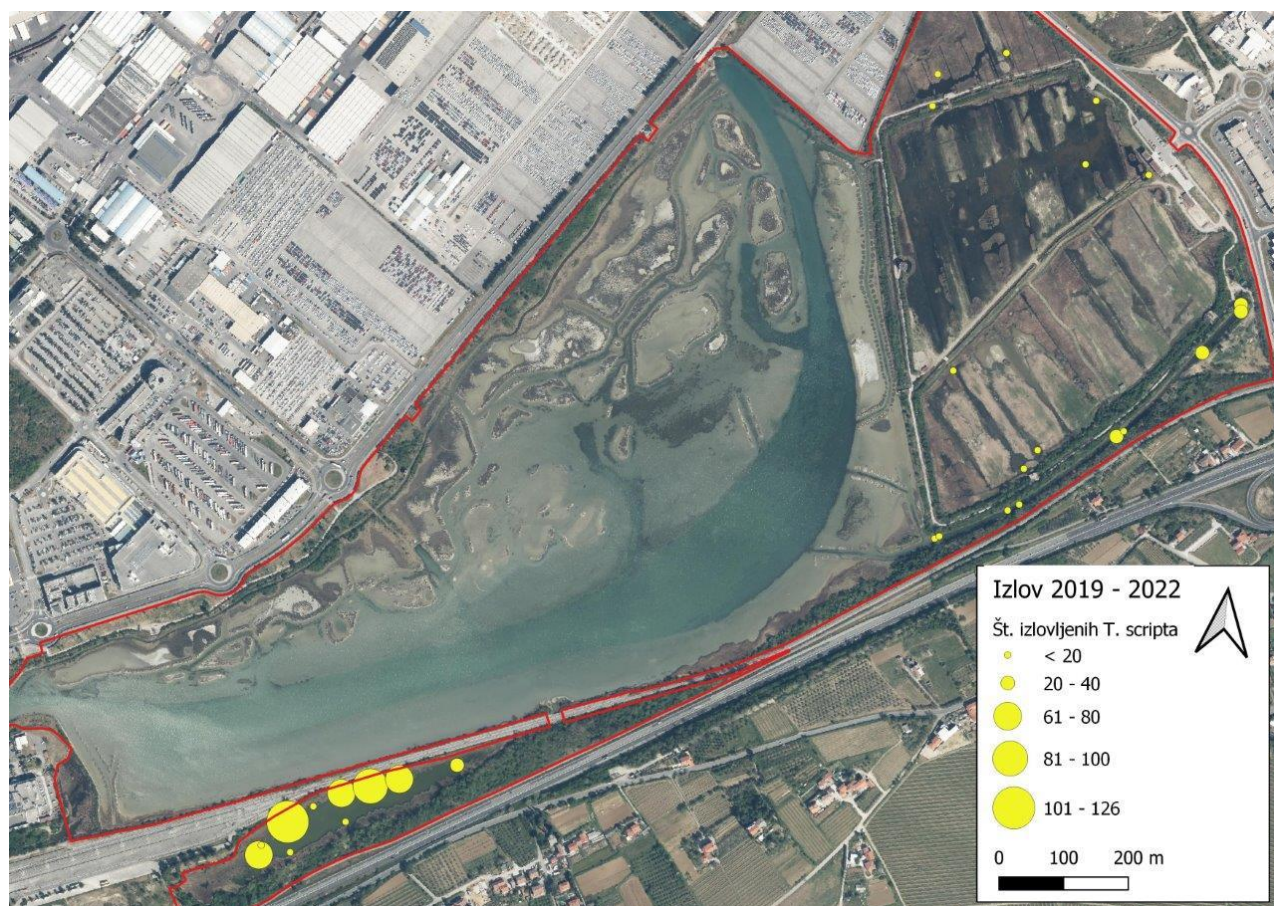
Slika 3: Število izlovljenih okrasnih gizdavk (*Trachemys scripta*) na sladkovodnem delu NRŠZ v letu 2022

Skupno je bilo od leta 2019 do konca leta 2022 izlovljenih 715 osebkov te tujerodne vrste želve, od tega 471 osebkov na območju Jezerca. Glede na rezultate se stanje izboljšuje, vendar je v naslednjih letih nujno nadaljevanje izlova tujerodnih vrst želv, saj je območje zelo pomembno življenjsko okolje močvirske sklednice, okrasna gizdavka pa se glede na izlov njenih juvenilnih osebkov uspešno in hitro razmnožuje na zavarovanem območju.

Stanje močvirske sklednice smo spremljali v okviru izvedenih ukrepov odstranjevanja okrasne gizdavke. Skupno smo v letu 2022 ujeli in označili 10 novih močvirskih sklednic, vse na območju Jezerca. Od tega ulovljeni trije juvenilni osebki, do sedaj najmlajši potrjuje uspešno razmnoževanje vrste v letu 2018. Skupno je bilo od leta 2019 ulovljenih in označenih 74 močvirskih sklednic. Glede na zbrane podatke je Jezerce najpomembnejše območje rezervata za ohranjanje močvirske sklednice.

Slika 4: Število izlovljenih okrasnih gizdavk (*Trachemys scripta*) na sladkovodnem delu NRŠZ za obdobje 2019 - 2022

V okviru obvladovanja razširjenosti okrasne gizdavke smo v letu 2022 izvedli tudi preventivne ukrepe. Na spletni strani in družbenih omrežjih NRŠZ smo javnost obveščali o problematiki okrasnih gizdavk na območju rezervata. Ponatisnili smo zgibanko z opisom želv iz NRŠZ v 8000 izvodih, v kateri smo na nazoren in zabaven način širši javnosti predstavili problematiko vnosa in širjenja tujerodnih vrst ter rešitve za preprečevanje in obvladovanje tovrstne problematike kot tudi smo udeležence vodenih ogledov po rezervatu redno informirali o tozadevni problematiki.

V letu 2022 smo nadaljevali tudi z izvajanjem odstranjevanja tujerodnih rastlinskih vrst in izvedbo aktivnosti za pospeševanje razraščanja domorodnih grmovnih in drevesnih vrst. V februarju in marcu smo na območju Jezerca in sicer v pasu trstičja, ki obkroža vodno telo, odstranjevali mlade rastline bleščeče kaline (*Ligustrum lucidum*), japonskega kosteničevja (*Lonicera japonica*), verlotovega pelina (*Artemisia verlotiorum*) in lovorikovca (*Prunus laurocerasus*). V obdobju med avgustom in novembrom smo nadaljevali s strojnim odstranjevanjem robinije (*Robinia pseudoacacia*) in navadne amorfe (*Amorpha fruticosa*). Po odstranitvi tujerodnih invazivnih rastlin je potekalo zasajevanje potaknjencev različnih vrst vrb (*Salix* sp.).

Med nujne ukrepe izvajanja naravovarstvenega nadzora uvrščamo predvsem opustitev vrtničarske dejavnosti in odstranitev vse vrtničarske infrastrukture. V letu 2022 smo v okviru naravovarstvenega nadzora na obravnavanem območju izvajali redne tedenske obhode in čiščenje smeti. V septembru 2022 smo na podlagi odločbe inšpekcije odstranili vso vrtničarsko infrastrukturo na parceli št. 3886/11 k.o. Bertoki, ki je bila kot prva obravnavana v inšpekcijskem postopku nezakonitega vrtničarstva.

Preglednica 3: Prikaz izvedenih nalog in aktivnosti z doseženimi kazalniki/ rezultati za cilj 3

Naloge in aktivnosti	Vir financiranja	Sodelujoči	Načrtovani kvantitativni kazalnik/ rezultat 2022	Doseženi kvantitativni kazalnik/ rezultat 2022
3.1 Upravljanje nivoja vode				
3.1.1. Vzdrževanje preliva vode iz Jezerca v laguno za regulacijo vodnih nivojev in zagotavljanje sladkovodnega značaja	PP 153238	-	1 x letno pregled in vzdrževanje preliva	spremljanje stanja tesnjenja zapornice v okviru naravovarstvenega nadzora (12x letno)
3.2. Preprečevanje motenj in negativnih vplivov iz okolice				
3.2.1. Kom. z vrtničarji za prenehanje vrtničarske dejavnosti na območju Jezerca	PP 153238	pristojne inšpekcijske službe	inšpekcijski postopek zoper vrtničarjem znotraj mej NRŠZ v obravnavi	komunikacije oz. srečanja z vrtničarji kljub rednim obhodom nadzornikov in terenskega ogleda inšpektorja ni bilo
3.2.2. Odstranitev vse vrtničarske infrastrukture	lastna dejavnost	pristojne inšpekcijske službe	inšpekcijski postopek zoper vrtničarjem znotraj mej NRŠZ v obravnavi, po zaključku odstranitve infrastrukture	v septembru 2022 odstranjena vsa vrtničarska infrastruktura na parceli št. 3886/11 k.o. Bertoki - prvi obravnavani parceli v inšpekcijskem postopku
3.2.4. Sodelovanje z lokalnimi akterji za pospešitev sanacije virov onesnaževanja Jezerca (Škocjanski hrib)	PP 153238	-	redna komunikacija z MOK in pristojnimi inšpekcijami	MOK pripravlja projektno dokumentacijo za sanacijo virov onesnaženja, izvedba takoj po pridobitvi sredstev
3.3. Odstranjevanje tujerodnih vrst ter domačih in hišnih živali				

3.3.1. Odstranjevanje tujerodnih vrst rastlin in izvedba aktivnosti za pospeševanje razraščanja domorodnih vrst	PP 559 - SPS	zunanjí sodelavec - botanik	strojno odstr. tujerodnih rast. (zlata bambus, navadna kanela, amorfa ...), zasaditev z vrbovjem – bela in krhka vrba (150 podtakn.), zasenčenje rastišč tujerodnih rast. vrst in preprečitev razširjanja po predhodni selektivni odstr. japonske kaline, japonskega kosteničevja, verlotovega pelina in lovoričevca	izvedena strojna odstranitev robinije in navadne amorfe, ročna in strojna odstranitev japonskega kosteničevja, bleščee kaline, verlotovega pelina in lovoričevca, čiščenje zarasti
3.3.2. Izlov in odstranitev tujerodnih vrst želv v kontrolirano okolje	PP 559 - SPS	prostovoljci	nabava opreme in vab za izlov, odstranjevanje in evtanazija vsaj 150 osebkov okrasnih gizdavk, iskanje gnezd in odstranjevanje jajc, ozaveščanje javnosti	izvedena odstranitev 66 okrasnih gizdavk, beleženje naključnih opazovanj, iskanje gnezditvenih območij, nabava opreme in vab za izlov, ozaveščanje javnosti na vodenih ogledih, ponatis zgibanke
3.3.3. Komunikacija z vrtničkarji za odstranitev domačih živali z območja Jezerca	PP 153238	-	inšpekcijski postopek zoper vrtničkarjem znotraj mej NRŠZ v obravnavi	komunikacije oz. srečanja z vrtničkarji, kljub rednim obhodom nadzornikov terenskega ogleda inšpektorja ni bilo
3.4. Upravljanje vegetacije				
3.4.2. Dosajevanje grmovnic po potrebi	PP 559 - SPS	zunanjí sodelavec - botanik	zasaditev vrbovja (po potrebi), zasenčenje rastišč tujerodnih rastlinskih vrst	ročno odstranjevanje mladik tujerodnih rastlin (3x letno), čiščenje zarasti, čiščenje obrežne vegetacije in ustvarjanje golih površin za močvirsko sklednico
3.4.3. Čiščenje vegetacije na obrežju Jezerca (ustvarjanje golih površin za močvirsko sklednico)	PP 559 - SPS	zunanjí sodelavec - botanik	čiščenje obrežne vegetacije in ustvarjanje golih površin za močvirsko sklednico – ukrep bo potekal hkrati z akt. 3.4.2.	izvedeno

Cilj 4: Trajno preprečevanje motenj in dostopa plenilcev na območje močvirja južno od izliva Badaševice

V okviru tega cilja je bilo v letu 2022 največ aktivnosti namenjeno ureditvi odkupa vodnih zemljišč, ki ležijo na območju NRŠZ (prodajalec: Telekom, kupec: Republika Slovenija), v izmeri 8574 m² smo. V sodelovanju z ZRSVN, OE Piran in MOK smo v zvezi z OPN MOK uskladili vsa odprta vprašanja glede dejanske in namenske rabe zemljišč znotraj mej NRŠZ, vključno s parc. št. 3884/18, k.o. 2604 Bertoki v lasti Telekoma.

Po informacijah predstavnikov MOK je OPN v zaključni fazi javne razgrnitve. Z aktivnostmi za odkup predmetnega zemljišča bomo nadaljevali po sprejetju novega prostorskega načrta MOK.

Preglednica 4: Prikaz izvedenih nalog in aktivnosti z doseženimi kazalniki/ rezultati za cilj 4

Naloge in aktivnosti	Vir financiranja	Sodelujoči	Načrtovani kvantitativni kazalnik/ rezultat 2022	Doseženi kvantitativni kazalnik/ rezultat 2022
4.3. Odkup zemljišč na območju sladkovodnega močvirja pri Telekomu				
4.3.2. Sodelovanje pri odkupih zemljišč od lastnikov, ki so temu naklonjeni (npr. Telekom), s strani države	PP 160373 - Stvarno premoženje za odkupe zemljišč	MOK/ MOP/ ARSO	odkup parcele št. 3884/18, k.o. Bertoki, vpis lastništva RS v ZK	izvedena uskladitev glede dejanske in namenske rabe predmetnega zemljišča

Cilj 5: Spremljanje in analiziranje stanja naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti ter upravljanje podatkovnih zbirk, ki se nanašajo na NRŠZ

Ugotovitve dolgoročnega izvajanja monitoringa so najboljša povratna informacija o uspešnosti sanacijskih in renaturacijskih ukrepov ter upravljanja naravnega rezervata. Dosedanje spremljanje stanja naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti NRŠZ je večinoma pokazalo ugodne rezultate, ki so posledica obnove (sanacije in renaturacije) območja ter ustreznega upravljanja v preteklih letih.

V letu 2022 smo skladno z Načrtom upravljanja NRŠZ 2015-2024 izvedli sledeče naloge:

1. redno spremljanje stanja habitatnih tipov sladkovodnega dela rezervata s hkratnim monitoringom razširjenosti tujerodnih vrst,
2. kartiranje HT brakične lagune z obrobjem,
3. kartiranje redkih oziroma novih rastlinskih vrst (ob kartiranju HT),
4. redno spremljanje stanja ptic po ustaljeni metodologiji ter v skladu s protokolom spremljanja stanja in varstva biotske raznovrstnosti. Za leto 2022 podajamo sledečo oceno gnezdečih parov ptic: v laguni so od zanimivejših vrst ptic gnezdile: navadna čigra (*Sterna hirundo*) (60-100 parov), mala čigra (*Sternula albifrons*) (10 parov), beločeli deževnik (*Charadrius alexandrinus*) (4-5 pari), mali deževnik (*Charadrius dubius*) (3-4 pari), polojnik (*Himantopus himantopus*) (14-15 parov), rdečenogi martinec (*Tringa totanus*) (11-12 parov), čopasti ponirek (*Podiceps cristatus*) (3 pari) in rumena pastirica (*Motacilla flava*) (16-17 parov). V sladkovodnem delu rezervata sta gnezdila en par rjavih čapelj (*Ardea purpurea*) in kar štiri pari sivih gosi (*Anser anser*). Gnezdečo populacijo čapljice (*Ixobrychus minutus*) ocenjujemo na 5-6 parov. Za mokoža (*Rallus aquaticus*) nimamo točnih podatkov o populaciji, saj v letu 2022 nismo izvajali ciljnih akustičnih popisov, ocenjujemo pa, da v rezervatu gnezdi okrog 10 parov. Od zanimivejših ptic pevk sladkovodnih okolji, katerih enota za štetje so pojoči samci, smo zabeležili 40-45 rakarjev (*Acrocephalus arundinaceus*), 45-50 srpičnih trstnic (*Acrocephalus scirpaceus*), 50-56 svilnic in 5-6 brškink (*Cisticola juncidis*).

Vse pridobljene terenske podatke smo obdelali in digitalizirali v program GIS ter vnesli v bazo Wildlife Recorder.

5. spremljanje stanja in nadaljevanje inventarizacije najpomembnejših skupin (herpetofavna s poudarkom na močvirski sklednici, metulji, ozki vrtenec, netopirji) smo delno izvajali v okviru naravovarstvenega nadzora ter vključevanjem prostovoljcev DOPPS. Na vključevanju prostovoljcev temelji tudi del metode za monitoring živega sveta, vzpostavljen v okviru projekta IMPRECO, kjer so bile izbrane: 4 vrste ptic, ki na območju rezervata gnezdi (navadna čigra (*Sterna hirundo*), polojnik (*Himantopus himantopus*), čapljica (*Ixobrychus minutus*), mokož (*Rallus aquaticus*), 2 vrsti plazilcev (močvirska sklednica (*Emys orbicularis*) in primorska kuščarica (*Podarcis siculus campestris*)), 2 vrsti dvoživk (zelena rega (*Hyla arborea*) in navadni pupek (*Lissotriton vulgaris*), 1 vrsta metulja - cinobrasti medvedek (*Tyria jacobaeae*) ter kopenski polž ozki vrtenec (*Vertigo angustior*). V sestojih maha, ki se razrašča ob mlakah smo potrdili prisotnost živih osebkov ozkega vrtenca v sklopu popisov, ki smo jih izvedli v sodelovanju s strokovnjakom. V sodelovanju s strokovnjaki smo opravili tudi 2 popisa netopirjev z mrežami in ultrazvočnimi mikrofoni. Študentka FAMNIT-a Univerze na Primorskem je na območju rezervata opravila monitoring zelene rege. Ostalih skupin v letu 2022 ciljno nismo popisovali.
6. spremljanje stanja favne kačjih pastirjev zaradi pomanjkanja sredstev ni bilo izvedeno, izvedba je prestavljena v leto 2023,
7. spremljanje stanja in številčnosti plenilcev in tujerodnih vrst živali na območju NRŠZ in njegove bližnje okolice smo opravili z beleženjem naključnih opazovanj osebkov in sledov oz. drugih znakov njihove prisotnosti,
8. spremljanje enostavnih parametrov kakovosti vode, sodelovanje z ARSO in DRSV pri spremljanju zahtevnih parametrov kakovosti vode, spremljanje stanja vodostaja na zapornici, vodomernih latah in mareografu za namene sprotih prilagoditev upravljanja ter priprava ustreznih objav je potekalo kot predhodna leta.

Preglednica 5: Prikaz izvedenih nalog in aktivnosti z doseženimi kazalniki/ rezultati za cilj 5

Naloge in aktivnosti	Vir financiranja	Sodelujoči	Načrtovani kvantitativni kazalniki/ rezultat 2022	Doseženi kvantitativni kazalniki/ rezultat 2022
5.1 Redni monitoring				
5.1.1. Nabava opreme za monitoring	lastna dejavnost/ projektno	-	nabava opreme za izvedbo monitoringa (tablični računalnik, nosilci in ostala oprema za dron, drobni material)	izvedeno v celoti
5.1.2. Monitoring ptic	PP 153238	-	52 tedenskih popisov, 4 kartirni popisi gnezdičk, 3 do 4 posebni popisi gnezdičk s kanujem (obročkanje mladičev gnezdičk v laguni), 2 do 3 dnevi spremljanja stanja selivk z obročkanjem	izvedenih 51 tedenskih popisov, 4 kartirni popisi gnezdičk, 5 posebnih popisov s kanujem (vključno z obročkanjem mladičev gnezdičk v laguni), 1 dan spremljanja stanja selivk z obročkanjem.
5.1.3. Monitoring herpetofavne	PP / lastna dejavnost	prostovoljci	vsaj 3 popisi, beleženje naključnih opazovanj/ 1 poročilo	izvedeno sprotno beleženje naključnih opazovanj
5.1.4. Monitoring favne kačjih pastirjev	lastna dejavnost	zunanj strokovnjaki	izvedeni 3 popisi/ 1 poročilo	ni bilo izvedeno zaradi pomanjkanja sredstev
5.1.5. Monitoring zelene krastače	PP / projektno	-	naključna opazovanja in beleženje podatkov	naključnih opazovanj vrste ni bilo (zaposleni in prostovoljci) – vrsta na območju ni bila potrjena/ evidentirana od leta 2014

5.1.6. Monitoring močvirske sklednice	PP 559 - SPS	-	spremljanje stanja ob izlovu tujerodnih vrst želv v obdobju od marca do novembra	izvedeno spremljanje stanja ob izlovu tuj. vrst želv v 104 terenskih dneh (55 praznjenj vrš in vizualno pregledovanje/štetje želv) ter beleženje naključnih opazovanj (zaposleni in prostovoljci), 10 na novo označenih močvirskih sklednic
5.1.9. Monitoring metuljev in nadaljevanje inventarizacije	lastna dejavnost	nadzor strokovnjaka pri popisu metuljev	vsaj 4 popisi dnevnih metuljev po metodologiji/ 1 poročilo	izveden 1 popis in sprotno beleženje naključnih opazovanj (zaposleni in prostovoljci)
5.1.11. Monitoring ozkega vrtenca	PP 153238	nadzor strokovnjaka	vzorčenje ozkega vrtenca 1-3x letno in nadzor strokovnjaka	izvedeni 3 vzorčenja, potrjena prisotnost vrste
5.1.12. Monitoring netopirjev	lastna dejavnost	nadzor strokovnjaka	3 popisi netopirjev z ultrazvočnim mikrofonom in detektorjem od aprila do oktobra	izvedeni 3 večerni lovi v mreže (2 uspešno in 1 neuspešno) z uporabo ultrazvočnega mikrofona (v juniju, juliju in septembru)/ 1 poročilo
5.1.13 Spremljanje stanja in številčnosti tujerodnih vrst živali na območju NRŠZ in njegove bližnje okolice	PP /lastna dejavnost	-	sprotno beleženje opažanj	izvedeno sprotno beleženje naključnih opazovanj osebkov in njihovih sledov (zaposleni in prostovoljci)
5.1.14 Spremljanje stanja in številčnosti plenilcev na območju NRŠZ in njegove bližnje okolice	PP / lastna dejavnost	-	sprotno beleženje opažanj	izvedeno sprotno beleženje naključnih opazovanj osebkov in njihovih sledov (zaposleni in prostovoljci)
5.2. Kartiranje habitatnih tipov in monitoring tujerodnih vrst rastlin				
5.2.1. Kartiranje sladkovodnih habitatnih tipov	PP 559 - SPS	zunanji sodelavec - botanik	kartiranje tujerodnih rastlinskih vrst po celotnem območju NRŠZ, 1x kartiranje sladkovodnega dela NRŠZ/ ca 25 ha/ 1 poročilo	izvedeno kartiranje tuj. rast. po celotnem območju NRŠZ, 1x kartiranje slad. dela NRŠZ/ ca 25 ha/ 1 poročilo
5.2.2. Kartiranje brakične lagune z obrobjem	PP 153238 / PP 559 - SPS	zunanji sodelavec - botanik	1x kartiranje po celotnem območju brakičnega dela NRŠZ/ cca 100 ha /digitalizacija/ 1 poročilo	izvedeno 1x kartiranje po celotnem območju brakičnega dela NRŠZ/ cca 100 ha /digitalizacija/ 1 poročilo
5.2.4 Monitoring razširjenosti tujerodnih vrst rastlin	PP 559 - SPS	zunanji sodelavec - botanik	sprotno spremljanje ob kartiranju in dosajevanju	redno spremljanje in beleženje ob izvajanju kartiranja sladk. dela, digit. podatkov in vnos v naravovarstveni atlas
5.3. Raziskave stanja NV in biotske raznovrstnosti				
5.3.3 Spremljanje stanja NV z ovrednotenjem podatkov, zbranih v okviru drugih nalog in aktivnosti v okviru cilja 5	PP 153238	ZRSVN	1 ocena stanja NV/ posodobitev	popravki in dopolnitve v letu 2022 niso bili potrebni

5.4. Upravljanje podatkovne zbirke NRŠZ				
5.4.1. Redni vnos in digitalizacija podatkov	PP 153238	-	52 tedenskih popisov v bazo Wildlife Recorder, digitalizacija kartirnih in posebnih popisov gnezdičk	51 tedenskih popisov in vsa naključna opazovanja vnesena v bazo Wildlife Recorder, digitalizacija (v GIS) kartirnih in posebnih popisov gnezdičk
5.4.2. Obdelave podatkov	PP 153238	-	obdelani vsi podatki	vsii podatki obdelani
5.4.3. Priprava upravljaljskih izhodišč	PP 153238		po potrebi (v primeru sprememb)	
5.4.4. Priprava poročil in člankov, objav na spletu	PP 153238	-	vsaj 1 objava	redne objave vseh tedenskih popisov ptic na spletu (46 objav na spletni strani, 46 na FB strani in 46 na Instagram profilu) in 4 kratki prispevki v reviji Svet ptic
5.5. Spremljanje kakovosti in nivojev vode				
5.5.1. Spremljanje enostavnih parametrov kakovosti vode	€	PP 153238		12 popisov/ 1 poročilo
5.5.4 Spremljanje stanja vodostaja na zapornici, vodomernih letah in mareografu	- €	PP 153238	-	redno spremljanje ob terenskih obhodih nadzornikov in ostalih zaposlenih/ 24 zabeležk
5.6. Priprava poročil o stanju NRŠZ				
5.6.1. Priprava poročil o aktivnostih, ki jih izvaja upravljavec	- €	PP 153238	-	1 poročilo
5.6.2. Pregled poročil podizvajalcev monitoringa in raziskav in vključevanje njihovih rezultatov in priporočil v nadaljnje upravljanje	- €	PP 153238	-	pregled poročil glede na izvedene monitoringe

Cilj 6: Zagotavljanje primerne količine in kakovosti vode ter omejevanje negativnih vplivov hrupa in svetlobnega onesnaževanja iz okolice na naravni rezervat

V okviru cilja 6 potekajo naloge sodelovalne narave, s katerimi poskušamo spodbujati pozitivne okoljske spremembe v lokalnem okolju z izvajanjem različnih aktivnosti za njihovo doseganje in z vključevanjem večjega števila različnih akterjev (tako javnih kot zasebnih). NRŠZ je urbano mokrišče in kot tako izpostavljeno negativnim urbanim vplivom. Med temi izstopajo onesnaženje vodnih virov, s katerimi se napaja naravni rezervat, kot tudi negativni vplivi hrupa in svetlobnega onesnaževanja. Vse to zahteva formalizacijo ustreznih načinov delovanja s sprejetjem poslovnikov oziroma načrtov ukrepanja, od katerih so nekateri že v celoti usklajeni in sprejeti, kot je Načrt ukrepanja in odprave posledic večjih izlitij nafte in naftnih derivatov na prostoživeče ptice, drugi pa so še vedno v fazi usklajevanja (Poslovník o pretokih vode po levem razbremenilniku Rižane – Ari). V letu 2022 smo nadaljevali z delom za dokončno formalizacijo tistih poslovnikov oz. protokolov, ki še niso dokončno sprejeti ter nadaljevali z dobrim sodelovanjem s pristojno inšpekcijo in MOK pri reševanju virov ogrožanja na meji in v vplivnem pasu zavarovanega območja.

Zaselki na Škocjanskem hribu v smeri proti Bertokom še vedno nimajo urejenega kanalizacijskega sistema, zato objekti komunalne vode odvajajo v bolj ali manj propustne greznice. Mešane meteorne in fekalne vode

se že desetletja nekontrolirano stekajo v obcestni kanal in naprej na območje naravnega rezervata med hitro cesto in železniško progo. Pereče problematike se zavedajo tudi pristojni na MOK, zato so v letu 2022 objavili razpis za izgradnjo in ureditev fekalne in meteorne kanalizacije na tem območju, s čimer se bodo odpadne komunalne vode zbirale v sistemu centralne čistilne naprave.

Na področju varstva pred hrupom in izgradnje protihrupne ograje ter varovalnega nasipa vzdolž bertoške vpadnice smo nadaljevali sodelovanje z MOK in drugimi akterji pri izgradnji drugega pasu bertoške vpadnice.

V okviru naravovarstvene službe smo redno opravljali preglede struge Are gorvodno do zaporničnega sistema pri Turku in večjih posebnosti nismo opazili. Ob vsakem znižanju gladine vode v Ari smo obvestili rečnega nadzornika, ki je v primeru zadostnega vodostaja v Rižani povečal dotok sladke vode po kanalu 22, ki poteka mimo zaporničnega sistema pri Turku.

Preglednica 6: Prikaz izvedenih nalog in aktivnosti z doseženimi kazalniki/ rezultati za cilj 6

Naloge in aktivnosti	Vir financiranja	Sodelujoči	Načrtovani kvantitativni kazalnik/ rezultat 2022	Doseženi kvantitativni kazalnik/ rezultat 2022
6.1 Zagotavljanje zadostnih dotokov vode najvišjih standardov kakovosti				
6.1.1. Sodelovanje z ARSO in lokalnimi akterji za pospešitev sprejema protokola pretokov vode po Ari za celoletno obdobje s sistemom obveščanja	PP 153238	-	sprejet pisni protokol	nadaljevanje priprave načrta upravljanja zapornic na razbremenilniku Rižane Ari in morskem kanalu (sodelovanje z DRSV)
6.1.2. Redno usklajevanje med izvajanjem protokola z izvajalcem javne VG službe/ rečnim nadzornikom in drugimi odjemalci	PP 153238	-	redne komunikacije ob spremembah režima	redne komunikacije z VGP Drava Ptuj in DRSV ob spremembah vodnih režimov
6.1.3. Sodelovanje s SVOM, Luko Koper in ostalimi lokalnimi akterji v smeri preprečevanja vpliva potencialnih onesnaženj v pristanišču na akvatorij Škocjanskega zatoka	PP 153238	SVOM, Luka Koper, Center za obveščanje	vsaj 4 terenski ogledi stanja/ zabeležke	opravljenih 6 terenskih ogledov/ 6 zabeležk
6.1.4. Sodelovanje v evropski organizaciji Sea Alarm Foundation	PP / projektno	druge evropske države	spremljanje novic/ po potrebi komunikacija/ udeležba na izobraževanjih	udeležba na mednarodni (ZOOM) delavnici EUROWA-2 delavnica / Integrated Management design for dealing effectively with wildlife challenges during pollution emergencies (9. in 10.2.2023)
6.1.5. Sodelovanje z URSZR in redna usposabljanja v okviru Načrta ukrepanja in odprave posledic večjih izlitij nafte in naftnih derivatov na prostoživeče ptice (po potrebi)	URSZR	URSZR	redne komunikacije in sodelovanje ob morebitnem onesnaženju/ zabeležke	ni bilo usposabljanj ali izobraževanj

6.2. Sodelovanje z MOK in lokalnimi akterji za stalno izvedbo ukrepov za doseganje najvišje kakovosti industrijskih, komunalnih in padavinskih odpadnih vod, ki se stekajo neposredno v naravni rezervat ali v pritoke (Ara, morje)

6.2.1. Aktivno vzpodbujanje odgovornih akterjev/ onesnaževalcev za čim prejšnjo sanacijo stanja problematičnih izpustov	PP 153238	odgovorni akterji, strokovni zavod	2 komunikaciji/ zabeležke	nismo izvajali, MOK pripravlja razpis za izvajalca del za ureditev komunalne infrastrukture na Škocjanskem hribu
6.2.2. Angažiranje drugih odgovornih javnih služb, npr. inšpekcije za okolje	PP 153238	druge odgovorne javne službe	po potrebi	ni bilo potrebno, ker kršitev nismo zaznali

6.3. Preprečevanje negativnih vplivov hrupa

6.3.2. Iskanje drugih rešitev za zagotovitev aktivne protihrupne zaščite vzdolž območja za obiskovalce pod bertoško vpadnico	PP / projektno	MOK, strokovni zavod, Odbor, drugi akterji	sodelovanje z MOK in projektanti pri izvedbi PHO in varovalnega nasipa ob širitvi Bertoške vpadnice	sodelovanje vzpostavljeno in začetek aktivnosti predvidoma v 2023
--	----------------	--	---	---

6.4. Preprečevanje negativnih vplivov svetlobnega onesnaževanja

6.4.1. Aktivno vzpodbujanje odgovornih akterjev/ onesnaževalcev za čim prejšnjo sanacijo stanja in usklajenost osvetljevanja z zakonodajnimi omejitvami	PP 153238	strokovni zavod, Odbor, inšpekcija, lokalni akterji	terenski pregled stanja, ukrepanje po potrebi	nismo izvajali zaradi drugih prioritarnih nalog
---	-----------	---	---	---

6.5. Ozaveščanje in aktivno vključevanje lokalnih akterjev

6.5.1. Ozaveščanje, opozarjanje in podajanje predlogov za preventivne in kurativne aktivnosti, namenjene preprečevanju in sanaciji negativnih vplivov iz okolice	PP 153238	strokovni zavod, Odbor	1 komunikacija/ zabeležka	nadaljevanje ureditve učne poti pod ankaransko cesto (odstranitev ITV) – v sklopu SPS
6.5.2. Obveščanje in aktivno vključevanje Odbora NRŠZ pri reševanju lokalnih problemov	PP 153238	Odbor	vsaj 1 seja	redno obveščanje Odbora na sejah Odbora
6.5.3. Aktivno vključevanje deležnikov, zainteresiranih javnosti in posameznikov pri reševanju lokalnih problemov	PP / projektno	lokalni deležniki, zainteresirana javnost	sodelovanje deležnikov v okviru skupne delovne skupine, ustanovljene v projektu IMPRECO	redno delovanje neformalne skupine deležnikov/ 1 srečanje

Cilj 7: Zagotavljanje uresničevanja varstvenega režima in varstvenih usmeritev (neposredni nadzor v naravi ter druge potrebne oblike nadzora)

Naravovarstveni nadzor v NRŠZ se je v letu 2022 izvajal skladno z organizirano nadzorno službo in v okviru pristojnosti, ki jih imajo naravovarstveni nadzorniki po Zakonu o ohranjanju narave (Ur. l. RS, št. 96/04 in nadaljnji) ter na podlagi pooblastil po Zakonu o prekrških (Ur. l. RS, št. 29/11 in nadaljnji). V NRŠZ je v letu 2022 stalno delovala ena naravovarstvena nadzornica s polnimi pooblastili z občasno pomočjo prostovoljne nadzornice (zaposlena sodelavka). V oktobru 2022 je zaposlena v NRŠZ uspešno opravila usposabljanje in izpit za prostovoljne nadzornike in bo v prihodnje v pomoč pri naravovarstvenih obhodih. Imena nadzornikov so objavljena na spletni strani NRŠZ.

Naravovarstveni nadzor je potekal redno, brez izrekanja glob, z ustnimi opozorili za kršitve na območju rezervata in pisnimi obvestili za nepravilno parkiranje. Hujših kršitev nismo zaznali. Pogosti obhodi po parkirišču rezervata in izdajanje ustnih in pisnih opozoril nadzornikov neupravičenim uporabnikom parkirišča so pripomogli k izboljšanju stanja, kljub temu je problematika še vedno prisotna.

Policisti koprškega okoliša so opravljali občasne obhode ob meji rezervata in mesta Koper, vendar večjih kršitev za policijsko obravnavo niso zaznali.

Naravovarstvena nadzornica Daša Stavber je marca uspešno opravila izpit iz splošnega upravnega postopka za potrebe izdajanja odločb o prekrških na območju rezervata. Dopolnilnega izpopolnjevanja naravovarstvenih nadzornikov v Parku Škocjanske jame se novembra nismo mogli udeležiti, drugih dodatnih usposabljanj za naravovarstvene nadzornike ni bilo. Nadaljevali smo s sodelovanjem pri izmenjavi delovnih izkušenj z drugimi zavarovanimi območji, predvsem s Krajskim parkom Sečoveljske soline.

Preglednica 7: Prikaz izvedenih nalog in aktivnosti z doseženimi kazalniki/ rezultati za cilj 7

Naloge in aktivnosti	Vir financiranja	Sodelujoči	Načrtovani kvantitativni kazalnik/ rezultat 2022	Načrtovani kvantitativni kazalnik/ rezultat 2022
7.1 Naravovarstveni nadzor nad upoštevanjem varstvenega režima in usmeritev, opozarjanje in ozaveščanje kršilcev ter izrekanje glob in nadaljevanje postopkov, ki jih izvajajo drugi pooblaščenji izvajalci				
7.1.1. Redni dnevni obhodi po učnih poteh z namenom nadzora nad upoštevanjem varstvenega režima, predvsem pogojev obiskovanja	PP 153238	-	vsaj en obhod dnevno	opravljenih 260 rednih dnevni obhodov
7.1.2. Redni tedenski in manj pogosti obhodi po ključnih, bolj oddaljenih delih naravnega rezervata, namenjeni nadzoru nad upoštevanjem varstvenega režima	PP 153238	-	vsaj en obhod tedensko	opravljenih 50 rednih tedenskih obhodov po bolj oddaljenih delih NRŠZ

7.1.3. Opozarjanje in ozaveščanje kršiteljev režima kot tudi oseb, ki sicer režima ne kršijo, a njihovo vedenje ni primerno	PP 153238	-	po potrebi	ozaveščanje obiskovalcev o pravih vedenja v NR, izrečenih 185 ustnih opozoril
7.1.4. Izrekanje glob v primerih ponovitev kršitev varstvenega režima in v drugih primerih, ko opozorilo ni dovolj	PP 153238	-	po potrebi	ni bilo potrebno
7.1.5. Vključevanje policije in inšpekcijskih služb v primeru hujših kršitev	PP 153238	-	po potrebi	inšpekcijski postopek zoper nezakonitega vrtičkarstva znotraj meja NRŠZ v teku; sodelovanje s policijo ni bilo potrebno; dogovor za obhode policijske patrulje ob meji NRŠZ z mestom
7.1.6. Občasni obhodi po okolici NRŠZ z namenom preverbe obstoječih in novih virov ogrožanja in konkretnih groženj za naravni rezervat	PP 153238	-	en obhod mesečno	opravljenih skupno 12 občasni obhodov
7.1.7. Priprava poročil in obveščanje nadrejenih in ministrstva o kršitvah, izrečenih opozorilih in globah, kot tudi virih ogrožanja in grožnjah, ki se pojavljajo izven NRŠZ	PP 153238	-	dnevno obveščanje po potrebi	občasno obveščanje po potrebi
7.1.8. Opremljenost nadzornikov z zakonsko predpisanimi uniformami	lastna dejavnost	-	po potrebi – nabava opreme za delo na terenu	dodaten nakup ni bil izveden
7.1.9. Opremljenost nadzorne službe z električnimi vozili	PP 153238	-	zavarovanje in redno vzdrževanje električnega vozila Renault Zoe, zavarovanje za el. kolo, 1 el. motorno kolo	zavarovanje in redno vzdrževanje električnega vozila Renault Zoe, zavarovanje in registracija za el. motorno kolo
7.2. Nadzor med gradnjo objektov in vsemi drugimi, npr. vzdrževalnimi deli, v naravnem rezervatu in njegovi neposredni okolici				
7.2.1. Nadzor nad gradnjo objektov v NRŠZ	PP 153238	MOP	nadzor pri nadaljevanju sanacije napak na objektih (180 ur)	izvedba aktivnosti za sanacijo osrednje opazovalnice (sod. pripravi razpisne dokumentacije za izbor izvajalca, sod. pripravi projekte dokumentacije za sanacijo), redno sod. z izbranim izvedencem in Biotehniško fakulteto, koordinacija izvedbe sanacije osrednje opazovalnice

7.2.2. Nadzor nad drugimi vzdrževalnimi deli v NRŠZ (npr. sanacija praga na Ari, izgradnja aktivne PHO, itd.)	PP 153238	investitor, podizvajalci, drugi nadzori	ustrezno št. poročil nadzora (po potrebi)	izvedeno, stalna prisotnost NN ob izvedbi sanacije gnezdilne stene, stalen NN pri strojnem odstranjevanju tujerodnih rastlinskih vrst
7.2.3. Nadzor nad gradbenimi in vzdrževalnimi deli v cestnem varovalnem pasu znotraj ali na meji NRŠZ	PP 153238	investitor, podizvajalci, drugi nadzori	ustrezno št. poročil nadzora (po potrebi)	nadzora nismo izvajali, ker izvedbe tovrstnih del v letu 2022 nismo izvajali
7.2.4. Nadzor med izvedbo del vseh drugih javnih služb (na področju urejanja voda, vzdrževanje meteornih prepustov), ki so dovoljena kot izjeme od varstvenih režimov	- €	PP 153238	investitor, podizvajalci, drugi nadzori	stalen NN nadzor pri strojnem čiščenju dovodnih jarkov na Bertoški bonifiki, redno spremljanje vodostajev in upravljanje vodnih nivojev v skladu z Načrtom upravljanja
7.3. Redno izobraževanje nadzornikov in sodelovanje v širših organizacijah nadzornikov				
7.3.1. Izobraževanje za naravovarstvene nadzornike za pooblastilo po ZON	150,00 €	PP 153238	ministrstvo	naravovarstvena nadzornica marca 2022 opravila izpit iz splošnega upravnega postopka; zaposlena sodelavka opravila usposabljanje in izpit za prostovoljne nadzornike

Cilj 8: Omogočanje spoznavanja naravne vrednote in biotske raznovrstnosti ter doživljanja narave na način, ki naravo postavlja v središče pozornosti in privzgaja spoštljiv odnos ter odgovorno vedenje do nje

Cilj 8 je osredotočen na upravljanje obiska in zajema obsežen sklop načrtovalskih, izvedbenih in evalvacijskih aktivnosti, namenjenih pripravi in izvedbi vsebinskih programov za obiskovalce ter vzpostavitvi in ureditvi primerne infrastrukture in opreme, kot tudi vse druge aktivnosti upravljavca za doseganje enega od namenov naravnega rezervata – spoznavanja in doživljanja narave ter izobraževanja.

Po 2-letnem obdobju zmanjšane obiskovanosti zaradi pandemije COVID-19 smo v letu 2022 ponovno začeli z izvajanjem utečenih programov obiskovanja NRŠZ, jih redno dopolnjevali v skladu s potrebami in željami obiskovalcev ter skrbeli za sprejem, usmerjanje in ponudbo za obiskovalce v trgovini in baru. Ponovno se je pojavilo zanimanje za najem dvorane za različne dogodke in v letu 2022 smo tako gostili več kot 20 različnih dogodkov, od katerih so se organizatorji in udeleženci odločili tudi za dodatno ponudbo v obliki pogostitev in ogleda rezervata. Zaradi dveh novih kamarških žrebet, ki sta se skotila, eden konec aprila in drugi v začetku maja 2022, so bili programi s konji, od jahanja, delavnic in z jahanjem kombiniranih vodenih ogledov po rezervatu v letu 2022 izvedeni v nekoliko zmanjšanem obsegu. Vse to so dejavnosti, s katerimi ustvarjamo lastne prihodke rezervata, ki so izredno pomembni za financiranje upravljanja rezervata.

Pripravili in izvedli smo več različnih dogodkov za obeležitev okoljskih dnevo in sicer: Dan mokrišč, Svetovni dan voda, Svetovni dan čebel, Teden parkov, Dan biotske raznovrstnosti, Teden mobilnosti, Evropski dan opazovanja ptic, Svetovni dan živali in podobno. Večino dogodkov smo izvedli v sodelovanju z različnimi društvi, kot sta na primer: Gobarsko-mikološko društvo slovenske Istre in Slovensko društvo za morske sesalce – Morigenos. Poseben poudarek smo v letu 2022 namenili ozaveščanju javnosti o pomenu gliv in tako v sodelovanju z Gobarsko-mikološkim društvom pripravili popis gliv na območju naravnega rezervata kateremu je sledilo predavanje priznanega mikologa Andreja Piltavra z naslovom »Klimatske spremembe in mikota«. Predavatelj je v besedi in sliki predstavil del pestrega sveta gliv, posebno pozornost pa je namenil

vplivu klimatskih sprememb na mikofloro. V okviru popisa so člani društva prepoznali 5 različnih vrst gliv, od katerih so dve determinirali že na terenu. To sta bili mestni kukmak (*Agaricus bitorquis*), užitna goba, ki jo zelo pogosto najdemo ob poteh ali cestah, in topolova njivnica (*Cyclocybe cylindracea*), gniloživka, ki raste v toplih krajih Istre, najraje ob topolih in je tudi užitna. Preostale tri vrste bodo morali natančno pregledati in jih določiti kasneje.

Za obeležitev Tedna parkov smo pripravili delavnico (testna izvedba) z naslovom »Naravoslovne vede in umetnost«, ki je bila pripravljena medpredmetno in je povezala naravoslovje, likovno umetnost in tehniko. Cilj delavnice je bil približati učencem tisti del narave, ki ga s prostim očesom ne moremo videti, je pa prav tako izredno pester in zanimiv in kot življenjsko okolje smo izbrali sladkovodno mlako. Delavnice se je udeležilo 14 učencev 8. razreda OŠ Elvire Vatovec Prade. Za izvedbo delavnice smo uporabili veliko različnih pripomočkov, tako tistih, ki so potrebni za pouk naravoslovja (banjice, pincete, petrijevke, objektna in krovna stekelca, stereolupe in binokularni svetlobni mikroskopi), kot likovnih pripomočkov (risalni listi, flomastri, čopiči, barve in lončki za mešanje barv) in pametnih telefonov. Delavnica je potekala v treh korakih. Učenci so najprej izvedli terensko vzorčenje v učni mlaki in pripravili vzorce za mikroskopiranje oziroma opazovanje pod lupo. Nato so poskušali prepoznati organizme in izbrati motiv za likovno ustvarjanje (motiv je bil lahko celoten organizem ali pa samo njegov del), ki ga je bilo potrebno skozi okular fotografirati s fotografskimi kamerami na mobilnih telefonih. Učenci so tako spoznali različne sladkovodne organizme, od ličink kačjih pastirjev, enodnevnih in komarjev, do vodnih drsalcev, največ pozornosti pa je bilo namenjeno vodni bolhi (*Daphnia pulex*). Delavnica je v celoti opravičila svoj namen, saj je v učencih ne le prebudila željo po raziskovanju narave, ki je s prostim očesom težje opazujemo oziroma jo lahko vidimo le s pomočjo mikroskopa, ampak je v njih prebudila možnost, kako lahko svoj umetniški navdih neposredno iz naravne prelijejo na list papirja.

V začetku julija 2022 je v centru za obiskovalce Naravnega rezervata Škocjanski zatok potekala dobrodelna prireditve z naslovom Premrli Integrali, ki jo je zasnovala in v sodelovanju z ekipo NRŠZ izpeljala predsednica društva Humanitarček, dr. Ninna Kozorog. Na glasbeno-umetniškem večeru s humanitarno noto in z namenom zbiranja sredstev za defibrilator in dvižno ploščad v osrednji opazovalnici Škocjanskega zatoka je bil premierno predstavljen nov videospot mariborskega kantavtorja Andreja Vilčnika z naslovom Premrla, posvečen vsem, ki se trudijo ohranjati in varovati naravo. Prireditve se je udeležilo več kot 60 ljudi.

Kot že pretekla leta smo tudi v letu 2022 omogočili izvedbo študijske prakse študentom Fakultete za matematiko, naravoslovje in informacijske tehnologije Univerze na Primorskem. Študijsko prakso so tako uspešno opravile 3 študentke (praksa poteka 3 tedne v obdobju katerega je potrebno opraviti 120 ur).

Preglednica 8: Prikaz izvedenih nalog in aktivnosti z doseženimi kazalniki/ rezultati za cilj 8

Naloge in aktivnosti	Vir financiranja	Sodelujoči	Načrtovani kvantitativni kazalnik/ rezultat 2022	Doseženi kvantitativni kazalnik/ rezultat 2022
8.1 Priprava programov za obiskovalce s preizkušanjem, ovrednotenjem in cikličnim posodabljanjem				
8.1.1. Nabor programov (vsebine, oblikovanje cen, promocija)	PP 153238	-	1 nabor programov	1 nabor programov
8.1.2. Koledar dogodkov (polletni, letni)	PP/ lastna dejavnost	podizvajalci (oblikovalec, tiskar)	koledar dogodkov v okviru revije Svet ptic, krajši promocijski koledarji dog. za promocijo v NR	2 polletna koledarja dogodkov objavljena na spletni strani NRŠZ in DOPPS ter v tiskani obliki objavljena v reviji Svet

					ptic ter v centru za obiskovalce, posamezni dogodki objavljeni na FB in Instagram
8.1.3. Testiranje programov in koledarja dogodkov	PP 153238	-		vsaj 1 testna izvedba	Izvedena 1 testna izvedba – delavnica «Naravoslovne vede in umetnost»
8.1.4. Evalvacija programov in raziskave o učinkih programov na vedenje obiskovalcev	PP/ lastna dejavnost	strokovnjaki za evalvacijo in analizo podatkov		vsaj 200 vprašalnikov z analizo podatkov, knjiga vtisov	izpoljenih 150 vprašalnikov z namenom ugotovitve poznavanja pravil vedenja v rezervatu, knjiga vtisov v uporabi v centru za obiskovalce
8.2. Izvajanje in nadgradnja Skupnega vzgojno-izobraževalnega programa					
8.2.1. Delavnice in predstavitve za pedagoško osebje	PP 153238	ciljne skupine		vsaj 1 predstavitev/ 15-20 udeležencev	izvedena 1 predstavitev/ 30 udeležencev iz Zavoda RS za šolstvo, Področna skupina za šolstvo Slovencev v zamejstvu
8.2.2. Izvedba programov za izobraževalne skupine v NRŠZ	PP 153238	ciljne skupine		vsaj 2000 udeležencev	3469 udeležencev
8.2.4. Praksa za študente in dijake ustreznih smeri	PP 153238	ciljne skupine		vsaj 2 študenta	3 študentke opravile študentsko prakso (UP FAMNIT)
8.2.5. Strokovna pomoč pri raziskovalnem delu mladih	PP 153238	ciljne skupine		vsaj 2 raziskovalni nalogi	strokovna pomoč pri 4 raziskovalnih nalogah
8.2.6. Dogodki in javne predstavitve mladih	PP 153238	ciljna skupina, (lokalni) deležniki, mediji		vsaj 1 dogodek/15-20 udeležencev	izvedena 1 predstavitev ob Dnevu mokrišč (februar/ 17 udeležencev)
8.3. Razvoj in priprava učnih pripomočkov ter nakup ustrezne opreme za izobraževanje					
8.3.1. Razvoj in priprava učnih pripomočkov: učni listi in (raziskovalne) beležnice	PP 153238	učitelji		ponatis učnih listov za učence OŠ	ponatis prestavljen v 2023
8.4. Razvoj in priprava fizičnih razstav in interpretacije					
8.4.1. Priprava konceptov in vsebin razstav in drugih interpretativnih gradiv	PP 153238	-		pripravljene vsebine NRŠZ	vsebine NRŠZ ažurirane in dopolnjene z novimi vsebinami
8.4.2. Izvedba razstav in interpretacije	projektno - LIKE	vodilni partner projekta LIKE		naprava za prikaz digitalnih interpretativnih vsebin – programska oprema in predaja v uporabo	ni bilo izvedeno (odvisno od vodilnega partnerja projekta LIKE)
8.4.3. Vzdrževanje razstav in interpretacije	PP 153238	-		vzdrževanje in nadomestilo poškodovanih elementov (po potrebi)	ni bilo potrebno

8.5. Razvoj in priprava virtualne, multimedijske in filmske interpretacije

a) Mobilna aplikacija

8.5.1. Promocija mobilne aplikacije	lastna dejavnost	-	po potrebi	ni bilo potrebno
8.5.2. Redno vzdrževanje (nadgradnje, posodobitve vsebin)	lastna dejavnost	-	vsaj 1 dopolnitev, posodobitev vsebin po potrebi	ni bilo izvedeno, uporaba platforme za NRŠZ se ni uveljavila
8.5.5. Produkcija predstavitev filma o NRŠZ iz obstoječih posnetkov s posodobitvami	lastna dejavnost	produkcijska ekipa	dokončna izdelava predstavitev filma o NRŠZ/pogojno	zaradi manjka fin. sredstev predstavljeno v leto 2023
8.5.6. Snemanje in produkcija kratkih izobraževalnih filmov	projektno/ lastna dejavnost	produkcijska ekipa	1 kratek izobraževalni film/pogojno	zaradi manjka fin. sredstev predstavljeno v leto 2023

c) Spletna kamera in druge vsebine za glavni zaslon

8.5.9. Priprava tematskih PPT predstavitev za predvajanje na glavnem zaslonu	lastna dejavnost	-	redno dodajanje novih fotografij (možen samo JPG format)	redno dodajanje novih fotografij in kolažev na glavni zaslon v centru za obiskovalce
8.5.10. Priprava dnevnih novic za objavo na glavnem zaslonu in/ali spletni strani/FB (zanimiva opažanja, novosti iz rezervata)	lastna dejavnost	-	vsaj 1 novica tedensko	204 objav na FB in 95 objav spletni strani, objava in promocija 5 dogodkov na glavnih zaslonih v centru za obiskovalce kot tudi redna objava aktualnih fotografij na teh zaslonih
8.5.12. Promocija obiskovanja NR med slepimi in slabovidnimi potenc. obiskovalci	PP 153238	obiskovalci	vsaj 1 predstavitev/ 10 udeležencev (pogojno ob pridobitvi projekta)	ni bilo izvedeno

8.6. Priprava ponudbe izdelkov in storitev ter izvedba programov za obiskovalce

8.6.1. Nabor izdelkov in storitev, ki se bodo dejansko realizirali	lastna dejavnost	-	1 seznam	1 seznam
8.6.2. Naročila izdelave spominkov, promocijskih izdelkov in ostalih prodajnih artiklov	lastna dejavnost	podizvajalci, dobavitelji	obseg glede na fin. možnosti	obseg glede na fin. možnosti
8.6.3. Dogovori z lokalnimi ponudniki za oblikovanje ponudbe hrane, naravi prijaznih lokalnih pridelkov/produktov in storitev ter izvedba dogovorov	lastna dejavnost	lokalni ponudniki	vsaj 2 dogovora	sklenjeni 3 dogovori

8.6.4. Redno naročanje, dostave, skladiščenje, vodenje evidenc do postavitve na prodajna mesta	lastna dejavnost	dobavitelji, dostava	obseg glede na fin. možnosti in dogovore	obseg glede na fin. možnosti in dogovore
8.6.5. Izvedba vodenj in drugih programov aktivnosti za obiskovalce	lastna dejavnost	-	vsaj 3000 udeležencev	3120 obiskovalcev
8.7. Sprejem, usmerjanje in osnovne storitve za obiskovalce				
8.7.1. Redno delovanje recepcije v času obratovanja centra	lastna dejavnost	honorarni sodelavci/ študentsko delo	redno vsakodnevno delovanje recepcije po otvoritvi centra	redno vsakodnevno delovanje recepcije po otvoritvi centra
8.7.2. Usmerjanje obiskovalcev glede na njihove želje in potrebe	PP 153238	-	vsaj 7000 usmerjenih obiskovalcev	usmerjenih več kot 8000 obiskovalcev
8.7.3. Delovanje okrepčevalnice	lastna dejavnost	-	vsaj 17.000 €	36.526,00 €
8.7.4. Prodaja izdelkov in spominkov v trgovinici	lastna dejavnost	-	vsaj 4.000 €	6.280,00 €
8.7.5. Zavarovanje odgovornosti za obiskovalce	lastna dejavnost	zavarovalnica	1 sklenjena polica	1 sklenjena polica
8.7.6. Določitev dnevnega maksimuma obiskovalcev in upravljanje obiska za preprečitev prevelikega števila obiskovalcev	PP 153238	-	1 sklop aktivnosti	1 sklop aktivnosti
8.8. Predstavitve NRŠ izven območja: predstavitve, sejmi, oglaševanje, itd.				
8.8.1. Priprava promocijskih gradiv o NRŠ (predstavitvena zloženka, letak, vodnik, pingvin, itd)	PP 153238/ lastna dejavnost	podizvajalci (oblikovalci, tiskarji)	vsaj 1 razl. predst. gradivo /pogojno	vodnik NRŠ dopolnjen in ažuriran/ tisk prestavljen v 2023
8.8.2. Redne predstavitve NRŠ in programov turističnemu sektorju in lokalnim ciljnim skupinam	PP 153238	ciljne skupine	vsaj 1 predstavitev/ 20 udeležencev	izvedena 1 predstavitev/ 18 udeležencev (11.3.2022, izobraževanje lokalnih turističnih vodnikov v Portorožu)
8.8.3. Sodelovanje na vsebinsko primernih sejmi in lokalnih sejemskih in podobnih predstavitev (npr. s področja narave in prostega časa)	PP 153238	ostala ZO, ministrstvo, turistični sektor, lokalni organizatorji	vsaj 1 sejem v sodelovanju z ostalimi ZO in MOP	udeležba na sejmu Narava zdravje v Ljubljani/ GR, 10.9.2022

8.8.4. Sodelovanje/predstavitve na drugih dogodkih, ki se jih udeležujejo ciljne skupine ali mediji	projektno/ lastna dejavnost	organizatorji dogodkov	vsaj 1 udeležba/ 20 udeležencev	predstavitev na stojnici v okviru tedna mobilnosti v Kopru/ prisotnih 200 predšolskih in šolskih otrok
8.8.5. Oglaševanje v primernih medijih	projektno/ lastna dejavnost	oglaševalci	po potrebi	ni bilo potrebno
8.9. Usposabljanje zaposlenih in drugih izvajalcev programov za obiskovalce				
8.9.1. Redno usposabljanje zaposlenih s področja doseganja ciljev in nadgradnje programov, razstav in interpretacije	PP 153238	organizatorji izobraževanj, zun. strokovnjaki	v skladu z objavljenimi usposabljanji	ni bilo ustreznih izobraževanj
8.9.2. Periodično usposabljanje vodnikov (prostovoljce, študentov, vodnikov s turistično licenco za določne ciljne skupine)	lastna dejavnost	ciljne skupine/ vodniki	-	ni bilo ustreznih izobraževanj
8.10. Spodbujanje trajnostne mobilnosti pri dostopu v NRŠZ in omogočanje obiskovanja gibalno oviranim obiskovalcem				
8.10.1. Sodelovanje z MOK za vzpostavitev linije mestnega avt. prometa do vhoda v NRŠZ in uporabo okolju prijaznih avtobusov	projektno/ lastna dejavnost	Občinska uprava MOK/ Direkcija RS za ceste	po potrebi	ni bilo potrebno
8.10.3. Sodelovanje s Kolesarsko mrežo Obala za vzpodbujanje dostopa do NRŠZ s kolesi	PP 153238	kolesarska mreža Obala	vsaj 1 sestanek/ zabeležka	ustna komunikacija/ 1 zabeležka

Cilj 9: Vzpostavljanje, nadgrajevanje in vzdrževanje infrastrukture za obisk in upravljanje

Parkovna infrastruktura NRŠZ za obisk in upravljanje je namenjena:

- sprejemu, dobremu počutju, izobraževanju in ozaveščanju obiskovalcev,
- interpretaciji narave,
- zmanjšanju motenj z zagotavljanjem ustrezno zastrtih razgledišč,
- varnosti obiskovalcev, zaposlenih in pašne živine,
- zagotavljanju primernih pogojev za upravljanje rezervata z ustreznimi prostori za osebje upravljavca.

Osrednji del nalog po zgraditvi infrastrukture za obisk in upravljanje naravnega rezervata je povezan z dnevnim obratovanjem in vzdrževanjem objektov ter dopolnitvijo krajinske ureditve in dodatnimi ureditvami v in ob objektih, ki so se izkazale za nujne.

V sodelovanju z MOP smo v letu 2022 nadaljevali za izvedbo javnih naročil ter drugih aktivnostih za odpravo napak na novozgrajenih objektih v NRŠZ in sicer: koordinacijo sanacije osrednje opazovalnice in koordinacijo sanacije gnezdilna stene za breguljko. Sanaciji sta predmet unovčenja bančne garancije vodilnemu izvajalcu zaradi izvedbe gnezdilne stene, ki ni v skladu s projektno dokumentacijo in unovčenja nespornega dela odškodninske odgovornosti glavnega projektanta za škodo, ki je nastala in neustrezno projektirane osrednje opazovalnice. Postopke javnega naročanja je vodil MOP.

Sanacija osrednje opazovalnice je bila, v skladu Pogodbo 2550-21-330033 Sanacija osrednje opazovalnice v Naravnem rezervatu Škocjanski zatok med MOP in Ci produkt d.o.o. z dne 15.3.2022 ter Aneksom št.1 k pogodbi z dne 30.6.2022 in Aneksa št. 2 z dne 13.7.2022, zaključena v začetku avgusta 2022. Na tehničnem prevzemu izvedenih del z dne 5.8.2022 je bilo ugotovljeno, da so bila dela izvedena v pogodbenem roku ter skladno s projektno dokumentacijo (PZI št.: 02/2006, Ravnikar Potokar arhitekturni biro d.o.o., marec 2022) ter predpisi in standardi v predvideni in predpisani kvaliteti. Gradbeni nadzor je izvajalo podjetje za svetovanje, inženiring in logistiko SVETOVANJE MAVRIČ, kvaliteto vgrajenih materialov in impregnacije lesa pa je v okviru nadzora izvajal Bureau Veritas Slovenija (Poročilo št.: POR/08-0655/22 z dne 27.2.2022). V okviru sanacije, v skupni vrednosti 113.408,04 €, je bila izvedena nova prezračevalna fasada, zamenjava korodiranih nosilnih kovinskih konstrukcij objekta, vgradnja novih vhodnih vrat s samozapiralnimi mehanizmi, vgradnja novih kovinskih obrob in popravilo ter vgradnja mehanizmov za odpiranje panoramskih oken. Sredstva za izvedbo storitev so bila financirana iz Proračuna RS za leto 2022 na proračunskih postavkah 170219, 153242 in 150012, NPR št. 2511-11-0066.

V novembru 2022 je izbrani izvajalec del, podjetje Škr gat d.o.o., zaključil tudi s sanacijo gnezdilne stene. Dela, v skupni vrednosti 34.682,89 € so vključevala odstranitev in odvoz obstoječe betonske obloge na neustrezno zgrajeni gnezdilni steni v neposredni bližini centra za obiskovalce ter oblikovanje nove gnezdilne stene v dolžini 25 metrov na levem bregu slepega rokava Are. Na tehničnem pregledu, Zapisnik o končnem obračunu in primopredaji izvedenih del z dne 31.8.2022, je bilo ugotovljeno, da so bila dela izvedena kvalitetno in v skladu s pogodbo Sanacija gnezdilne stene za breguljke v Naravnem rezervatu Škocjanski zatok, številka: 2550-22-330030, sklenjene med MOP in podjetjem Škr gat z dne 29.11.2022. Sredstva za izvedbo storitve so bila financirana iz Proračuna RS za leti 2022 in 2023 na proračunski postavki 150012, NPR št. 2511-11-0066.

POVZETEK IZVEDENIH SANACIJSKIH DEL:

1. Sanacija osrednje opazovalnice po pogodbi št. 2550-21-330033 z aneksom št. 1 in 2 v vrednosti 116.173,51 € (realizacija v znesku 113.408,04 €).
2. Sanacija gnezdilne stene za breguljke po pogodbi št. 2550-22-330030 v vrednosti 34.697,53 € (realizacija v znesku 34.682,89 €).

V letu 2022 smo v bližini centra za obiskovalce in hleva z oboro nadaljevali z zasaditvami in urejanjem okolice. Na območju pod bertoško vpadnico smo z vnosom semen vzpostavili manjšo površino poraščeno z žiti in ogroženimi žitnimi pleveli. V skladu z aktivnostmi varstva prostoživečih oprasovalcev smo nadaljevali z zasajevanjem medonosnih rastlin z namenom izboljšanja pogojev za oprasovalce. V sodelovanju s Čebelarsko zvezo Slovenije smo v okolici centra za obiskovalce in vzdolž desnega brega Are zasadili tudi 230 sadik medonosnih dreves (divja češnja, lesnika, drobnica, navadni brek in pravi kostanj).

Ob mlakah v neposredni bližini centra za obiskovalce smo v marcu in oktobru 2022 opravili čiščenje zarasti (čistilna košnja) in nadaljevali z odstranjevanjem tujerodnih rastlinskih vrst. Na polsuhem travniku v bližini centra za obiskovalce NRŠZ smo nadaljevali tudi z zasaditvijo trajnic ter vnosom semen rastlinskih vrst, ki so vezane na suhe travnike. Travnik je bil ročno pokošen v več »korakih« med julijem in avgustom. Zrela semena z že obstoječega travnika smo postopno nabirali in vnašali na primerna mesta v neposredni bližini. Ob mlakah v neposredni bližini centra za obiskovalce smo opravili čiščenje zarasti, nadaljevali z odstranjevanjem tujerodnih rastlinskih vrst in nadaljevali z vnosom semen žabarke.

Veliko upravljaljskih aktivnosti je bilo povezanih tudi vzdrževanjem poti in drugih površin, na katerih se zadržujejo obiskovalci. Pri odstranjevanju zarasti ter nadzemnih in podzemnih delov tujerodnih rastlinskih vrst se soočamo z velikimi količinami odžaganih dreves in grmov ter zarasti, ki jo je potrebno odpeljati na prostor za kompostiranje. Odvoz biomase je zaradi precejšnje frekventnosti obiska težko opravljati s traktorjem, pa tudi vožnja z njim po poti za obiskovalce v rezervatu ni primerna. Primerna rešitev za te potrebe je uporaba električnega delovnega vozila, s čimer sledimo tudi cilju spodbujanja trajnostne mobilnosti na zavarovanem območju.

V letu 2022 smo pregledali ponudbo različnih dobaviteljev tovrstnih vozil. Na podlagi preveritve trga smo identificirali nekaj primernih električnih delovnih vozil za potrebe upravljanja znotraj mej naravnega rezervata ter določili tehnično specifikacijo vozila. Osnovnim modelom smo dodali samo za naše razmere najbolj potrebno dodatno opremo, in sicer steklena vrata in tovorni prostor – keson s hidravliko, ki je nujno potreben za odvoz rastlinskega materiala, ki nastaja pri odstranjevanju tujerodnih rastlin in vzdrževanju poti ter ostalih površin znotraj sladkovodnega dela rezervata. V novembru 2022 smo speljali postopek in v skladu s pogodbo o financiranju ukrepov za ohranjanje biotske raznovrstnosti in trajnostne mobilnosti z namenom prilagajanja na podnebne spremembe ter Aneksu št. 1 k pogodbi, naročili delovno električno vozilo. Dobava je v načrtu do konca februarja 2023.

Pri opazovalnicah smo porezali in požagali vejevje, ki je preraščalo učno pot in okolico opazovalnic. V okolici centra je bila opravljena usmeritvena rez na drevesih, ki so bila hkrati dognojena. V širši okolici centra smo nadaljevali z ročnim odstranjevanjem mladik tujerodnih vrst rastlin, odstranili pa smo tudi več primerkov lepljive ditrihovke (*Dittrichia viscosa*) in raznozobega grinta (*Senecio inaequidens*). Ditrihovko smo omejili na mestih kjer se je prekomerno razrastla, raznozobi grint pa je zanesena vrsta iz J Afrike in se prav tako prekomerno razrašča ob robovih poti.

V skladu s sklepom 27. seje Odbora NRŠZ smo na MOP, Sektor za ohranjanje narave, posredovali predlog uvedbe plačila za uporabo parkirišča za obiskovalce naravnega rezervata in uporabnike, ki niso obiskovalci rezervata ter predlog uvedbe plačila za vstop v programski del rezervata v osrednji opazovalnici z obrazložitvijo (naš dopis z dne 7.6.2022). Na podlagi mnenja MOP, dopis št. 35601-33/2021.2550-13 z dne 29.7.2022, smo glede te problematike pripravili dodatne obrazložitve v zvezi s predlogom za uvedbo plačila za uporabo parkirišča in za vstop v programski del rezervata v osrednji opazovalnici (naš dopis z dne 9.11.2022). Uvedbo ukrepov načrtujemo v letu 2023, ob predhodnem pozitivnem mnenju Sektorja za ohranjanje narave in soglasju Odbora NRŠZ.

Preglednica 9: Prikaz izvedenih nalog in aktivnosti z doseženimi kazalniki/ rezultati za cilj 9

Naloge in aktivnosti	Vir financiranja	Sodelujoči	Načrtovani kvantitativni kazalnik/ rezultat 2022	Doseženi kvantitativni kazalnik/ rezultat 2022
9.1 Gradnja vseh objektov skladno s projektno dokumentacijo in pridobljenim gradb.dov.				
9.1.3. Krajinska ureditev območij okoli objektov (zasaditve in druge ureditve skladne z varstvenimi in razvojnimi cilji NR)	PP 153238	botanik in drugi eksperti	zasajevanje grmovnih in drevesnih vrst – navadna kalina (45 sadik), navadni lovor (20 sadik), maklen (10 sadik), košnja zelenic, urejanje površin s trajnicami, ureditev njive z žitnimi pleveli	izvedeno, zasajenih 180 sadik trajnic in grmovnic, vnesena semena gradnikov polsuhih travnikov, vzdrževanje njive z redkimi žitnimi pleveli
9.3. Pridobitev uporabnega dovoljenja, tehnični pregled				

9.3.2. Odprava pomanjkljivosti s strani izvajalcev	MOP – PP 150012 bančna garancija	zunanjizvajalec	vsebinsko sodelovanje z MOP pri postopku javnega naročila ter koordinacija pri izvedbi sanacije gnezdilne stene v skladu z PZI	izvedena sanacija gnezdilne stene za breguljko
9.4. Redno vzdrževanje objektov v skladu s PID in POV				
9.4.1. Redno tekoče vzdrževanje objektov	PP 153238/lastna dejavnost	-	redno opravljena vsa vzdrževanja in pregledi skladno z NOV, vodeni dnevniki, zaščita tal v lokalu z dvokomponentnim premazom	izvedeno v celoti v skladu z NOV, vodeni dnevniki, izvedena zaščita tal, izvedeno popravilo razgledne ploščadi in terase dormitorija zaradi zastajanja vode in zamakanja v notranjost objekta
9.4.2. Investicijsko vzdrževanje objektov	PP 170219, PP 153242, PP 150012	postopke vodi MOP	vsebinsko sodelovanje z MOP pri postopku javnega naročila ter koordinacija pri izvedbi sanacije osrednje opaz. v skladu z PZI	sanacija osrednje opazovalnice izvedena v skladu s pogodbo in PZI
9.5. Dnevno obratovanje in upravljanje objektov				
9.5.1. Zagotovitev dostopnosti objektov za obiskovalce in druge ciljne skupine med obratovalnim časom (vključeni osn. stroški: elektrika, voda, kanalizacija, odvoz odpadkov, ogrevanje in hlajenje)	PP 153238/ PP 559 - SPS	-	redno vzdrževanje (osnovni stroški)	izvedeno redno vzdrževanje
9.5.2. Zavarovanje in varovanje objektov in premoženja	PP 153238	zavarovalnica	1 zavarovalna polica, urejeno varovanje	1 polica za zavarovanje objektov, urejeno varovanje (Sintal)
9.5.3. Redno čiščenje vseh objektov kot tudi posebnih površin	PP 153238	podizvajalci	redno dnevno čiščenje WC-jev ter občasno generalno čiščenje centra in opazovalnic	redno dnevno čiščenje sanitarij in generalno čiščenje centra 1 x mesečno – podizvajalec (jan – marec in jun-nov); ostala čiščenja opravljali zaposleni po potrebi

Cilj 10: Zagotavljanje učinkovitega in preglednega poslovanja, organizacije dela, financiranja, komuniciranja in sodelovanja v podporo varstvenim ciljem in drugim ciljem upravljanja

Splošne naloge v okviru cilja 10 so podporne narave ter obsegajo naloge in aktivnosti za učinkovito in pregledno poslovanje, organizacijo dela, financiranje, komuniciranje in sodelovanje v podporo varstvenim ciljem in drugim ciljem upravljanja ter izvedbo drugih upravljaljskih nalog v skladu z Uredbo o NRŠZ, Uredbo o načrtu upravljanja NRŠZ za obdobje 2015–2024, Uredbo o koncesiji za upravljanje NRŠZ, koncesijsko pogodbo in Zakonom o ohranjanju narave. Poleg temeljnih nalog s področja poslovanja, organizacije dela in pridobivanja zadostnih finančnih sredstev za izvedbo upravljanja NRŠZ in vseh s tem povezanih aktivnosti je v ta sklop vključeno tudi sodelovanje v vzpostavljenih nacionalnih in mednarodnih partnerstvih, ki je že v preteklosti prinašalo pozitivne vplive na učinkovitost upravljanja, npr. AdriaWet, BirdLife International (BLI), Wetlands Link International (WLI), Parki dinarskega loka (DAP), Skupnost naravnih parkov Slovenije itd., pa tudi sodelovanje s pristojnim ministrstvom, organi v sestavi in Zavodom RS za varstvo narave. Nadaljevali smo tudi z dobrim sodelovanjem v okviru Skupnosti naravnih parkov Slovenije, tako na področju izobraževalnih in

ozaveščevalnih aktivnosti (nagrada igra »Spoznavajmo naravne parke Slovenije« za učence OŠ) kot tudi vseh ostalih aktivnostih s področja upravljanja, predvsem v smislu širjenja primerov dobrih praks.

Na področju komuniciranja in stikov z javnostmi je poleg stalnega zagotavljanja dostopa do informacij o NRŠZ potekalo redno delo z mediji, organizacija in izvedba dogodkov kot tudi posodabljanje, vzdrževanje in nadgradnja glavnih komunikacijskih poti, kot so spletna stran, Facebook in Instagram. V letu 2022 smo nadaljevali s celostno prenovo in posodobitvijo spletne strani, s prilagoditvami za uporabo na mobilnih napravah, zaključek prenove in objava sta bila prestavljena v leto 2023.

Preglednica 10: Prikaz izvedenih nalog in aktivnosti z doseženimi kazalniki/ rezultati za cilj 10

Naloge in aktivnosti	Vir financiranja	Sodelujoči	Načrtovani kvantitativni kazalnik/ rezultat 2022	Doseženi kvantitativni kazalnik/ rezultat 2022
10.1 Naloge za učinkovito in pregledno poslovanje				
10.1.1. Priprava predlogov letnih programov dela na podlagi NU	PP 153238	Odbor	1 odobren letni program dela in finančni načrt	1 odobren letni program dela in finančni načrt dela NRŠZ z dopolnitvami
10.1.2. Priprava letnih in drugih poročil o delu	PP 153238	Odbor	1 odobreno letno poročilo	1 odobreno letno vsebinsko in finančno poročilo NRŠZ z dopolnitvami
10.1.3. Spremljanje izvajanja načrta upravljanja s pripravo sprememb načrta po potrebi	PP 153238	strokovni zavod	del letnega poročila	Doseganje kazalnikov v letnem poročilu
10.1.5. Zagotavljanje pogojev za delovanje odbora za naravni rezervat	PP 153238	Odbor	vsaj 2 seji/ 3-4 sklepi	izvedeni 2 redni seji/ skupno sprejetih 6 sklepov
10.1.6. Poslovna administracija (vključeni letni stroški tel., poština, drobní inventar, pis. material itd.)	PP 153238/ lastna dejavnost	-	popoln arhiv	popoln arhiv
10.2. Naloge za učinkovito in pregledno organizacijo dela				
10.2.1. Zaposlovanje ustreznih kadrov (redno in honorarno zaposleni)	PP 153238	-	7,57 FTE redno zaposlenih, 0,28 FTE honorarnih sodelavcev	7,57 FTE redno zaposlenih, 1,33 FTE honorarnih sodelavcev
10.2.2. Aktivno vključevanje prostovoljcev v upravljaljske aktivnosti	PP / lastna dejavnost	prostovoljci	5 prostovoljcev/70 prostovoljnih ur	3 prostovoljci/ 55 prostovoljnih ur
10.2.3. Redno izobraževanje zaposlenih in prostovoljcev na njihovih področjih dela	PP 153238	organizatorji izobraževanj, strokovnjaki	vsaj 1 izobraževanje	ni bilo ustreznih izobraževanj
10.2.4. Redni koordinacijski sestanki/ kolegiji ekipe NRŠZ	PP 153238	-	redni tedenski kolegiji	izvedenih 12 kolegijev
10.2.5. Vodenje in koordinacija ekipe NRŠZ	PP 153238	-	vsaj 20 komunikacij/ zabeležk	redni sestanki in komunikacija/ 15 zabeležk
10.2.6. Stroški poti za izvedbo nalog	PP 153238	-	ca. 150 nalogov	40 pl. potnih nalogov

10.2.7. Nakup opreme za delo zaposlenih (računalniki, tiskalniki, telefoni itd.)	lastna dejavnost	-	4 zunanji trdi diski, novi stacionarni tel.	4 zunanji trdi diski
10.3. Naloge za učinkovito, zadostno in pregledno financiranje upravljanja NRŠZ				
10.3.1. Usklajevanje rednega financiranja iz državnega proračuna na podlagi potrjenega NU in letnih programov dela	PP 153238	Odbor, ministrstvo	-	246.935,35 €
10.3.2. Lastni prihodki upravljavca naravnega rezervata skladno z Uredbo o NRŠZ	lastni prihodki	-	ca. 15.000 €	61.326,73 €
10.3.3. Učinkovito pridobivanje sredstev iz lokalnih, državnih in mednarodnih skladov, ustanov ali organizacij ter mednarodnih programov pomoči	-	-	ca. 2.000 €	1.055,00 €
10.3.4. Priprava projektne vlog, projektne in druge dokumentacije, sklepanje primernih partnerstev ter vodenje potrjenih projektov	PP 153238	-	vsaj 2 vloge, v kolikor bodo objavljeni primerni razpisi	oddani 2 vloge na razpis (Interreg-in MOK)
10.3.5. Zagotavljanje finančne preglednosti s sistemom analitičnega računovodstva (ločena stroškovna mesta) in ločevanjem prihodkov in odhodkov na podlagi ZPFOLERD	PP 153238	zunanje računovodstvo	mesečni izpisi konto kartic, 1 letno poročilo	mesečni izpisi konto kartic, 1 letno poročilo
10.3.6. Finančno vodenje in administracija	PP 153238	zunanje računovodstvo	arhiv	arhiv
10.4. Sodelovanje v vzpostavljenih partnerstvih, ki so že v preteklih letih prispevala k učinkovitosti upravljanja NRŠZ (npr. Skupnost ZO, Adriawet, BirdLife, WLI, DAP) in vključevanje v nove povezave				
10.4.1. Sodelovanje v in periodično vodenje Skupnosti ZO Slovenije	PP 153238	upravljavci ZO	vsaj 3 zabeležke, 1 skupni produkt (nagrada igra)	4 zabeležek, 1 skupni produkt (nagrada igra)
10.4.3. Izmenjava izkušenj na nacionalni in mednarodni ravni	PP 153238	sorodne organizacije	vsaj 5 komunikacij/ zabeležek	redna izmenjava izkušenj v okviru Tour de Valat, MedWet, European Green belt
10.4.4. Sodelovanje v Nacionalnem odboru Ramsarske konvencije in kot nacionalni predstavnik Odbora	PP 153238	ostali sodelujoči	3 zabeležke, glasovanje Wetlands Int.	redno sodelovanje v Wetlands int.

Wetlands International

10.4.5. Vključevanje v nove povezave, namenjene izmenjavi znanj in izkušenj oziroma s pričakovanimi pozitivnimi učinki na upravljanje NRŠZ	PP 153238	sorodne organizacije	članstvo LAS Istre	podaljšano članstvo LAS Istre
10.5. Sodelovanje z pristojnim ministrstvom, organi v sestavi in strokovnim zavodom				
10.5.1. Redno sodelovanje s strokovnimi službami in odg. predstavniki okoljskega ministrstva	PP 153238	ministrstvo	10 komunikacij/ zabeležk	več kot 15 komunikacij s predstavniki MNVP in ZRSVN
10.5.2. Sodelovanje z ARSO na področju lastninjenja zemljišč v NRŠZ	PP 153238	ARSO	komunikacija po potrebi	občasna komunikacija
10.5.3. Sodelovanje s strokovnim zavodom pri pripravi naravovarstvenih smernic, pogojev in soglasij ter drugih skupnih aktivnostih	PP 153238	strokovni zavod	vsaj 5 komunikacij/ zabeležk (po potrebi)	2 komunikaciji
10.6. Druge naloge v skladu z Uredbo o NRŠZ, koncesijsko pogodbo in ZON				
10.6.1. Presoja skladnosti z določili NU in obveščanje prijaviteljev za ravnanja iz 11., 13., 17. in 22. točke 6. člena uredbe (varstveni režim)	PP 153238	prijavitelji	po potrebi	ni bilo potrebno
10.6.2. Sodelovanje z izvajalci javnih služb in uskladitev terminskih načrtov in drugih pogojev za dovoljena ravnanja znotraj meja NRŠZ (izdaja pisnih izjav)	PP 153238	izvajalci javnih služb	po potrebi	stalna komunikacija z rečnim nadzornikom VGP Drava Ptuj in DRSVN
10.6.3. Priprava mnenj in strokovnih gradiv po potrebi	PP 153238	strokovni zavod	po potrebi	ni bilo potrebno
10.6.4. Druge aktivnosti v zvezi z upravljanjem zemljišč, objektov in naprav v lasti države	PP 153238	ministrstvo z organi v sestavi	po potrebi	ni bilo potrebno
10.7. Delo z mediji in dogodki				
10.7.1. Priprava sporočil za javnost	PP 153238	-	vsaj 1 sporočilo za javnost	priprava 1 sporočila za javnost (LAS »Čez slani travnik«)
10.7.2. Organizacija novinarskih konferenc	PP/ lastna dejavnost	-	-	niso bile organizirane

10.7.4. Drugi dogodki (za medije in povabljene), okoljski dnevi	PP 153238	-	vsaj 2 dogodka, vsaj 15 udeležencev na dogodek	ni bilo izvedeno
10.7.5. Spremljanje in analiziranje objav v medijih	PP 153238	zunanj izvajalec	vsaj 50 objav, vsaj 1 analiza	zabeleženih je bilo 114 objav, pripravljena 1 analiza
10.8. Vzdrževanje in nadgradnja spletne strani				
10.8.1. Priprava in objava novic	PP 153238	-	vsaj 1 novica na mesec	pripravljenih in objavljenih 93 novic
10.8.2. Priprava in objava novih poglavij, podstrani npr.: metulji, hrošči, kačji pastirji, sladkovodne rastline...	PP 153238	-	vsaj 1 novo poglavje	pripravljeno in objavljeno 1 novo poglavje
10.8.3. Posodabljanje in dopolnitve objavljenih vsebin	PP 153238	-	vsaj 1 posodobitev v smeri manj besedila in več grafičnih/slikovnih prikazov	zaradi priprave nove, prenovljene spletne strani, na stari spletni strani nismo delali tovrstnih posodobitev, pri objavi novih poglavij pa smo to upoštevali
10.8.4. Oblikovana prenova spletne strani	PP 153238 / lastna dejavnost	-	sofinanc. plačila domene DOPPS spletne strani, zaključek oblikovne prenove in posodobitve spletne strani, prilagoditev za uporabo na pametnih tel. in tabličnih rač.	oblikovna prenova in posodobitve še niso bile zaključene, nadaljevali smo s pripravo vsebin za prenavo
10.9. Facebook, Instagram				
10.9.1. Promocija FB strani (www.facebook.com/skocjanskizatok)	PP 153238	-	preseči 3600 všečkov na strani	konec leta 2022 smo dosegli skupno 4.347 všečkov FB strani
10.9.2. Priprava in objava novic (FB in Instagram, po objavi profila)	PP 153238	-	vsaj 1 novica na teden	pripravljene in objavljene so bile 204 objave na FB strani in 537 objav na Instagram profilu
10.9.3. Priprava in objava fotografij/tematskih albumov (FB profil)	PP 153238	-	vsaj 1 album fotografij	novih albumov nismo ustvarjali, ker ni bilo smiselno
10.9.4. Oblikovanje in objava Twitter profila	PP 153238	-	-	-
10.9.5. Promocija Instagram/Twitter profila	PP 153238	-	promocija Instagram profila	promocija Instagram profila na FB in spletni strani ter v objavah v društveni reviji Svet ptic
10.10 Skupne PR naloge/aktivnosti z drugimi zavarovanimi območji in partnerji				
10.10.1. Urejanje spletne strani Skupnosti ZO - www.parkislovenije.si	PP 153238	upravljavci ZO	predstavitev NRŠZ na spletni strani Naravni parki Slovenije	posredovanje informacij, vsebin in materialov za objave na spletni strani Naravni parki Slovenije
10.11. Zagotavljanje dostopa do informacij o NRŠZ				
10.11.1. Vodenje arhiva vseh informacij o NRŠZ	PP 153238	-	2 arhiva, urejen tudi v italijanskem jeziku	priprava in objava arhiva v italijanskem jeziku, urejanje in sprotne dopolnitve ter popravki obeh arhivov

10.11.2. Objavljanje relevantnih informacij na spletni strani	PP 153238	-	redne dopolnitve kataloga (letni programi in poročila, seje odbora)	izvedene redne dopolnitve z objavo letnega programa dela, poročila, vabila in zapisnika seje
10.11.3. Zagotavljanje dostopa do informacij za bolj zainteresirane posameznike/ skupine	PP 153238	-	glede na povpraševanje	v letu 2022 ni bilo povpraševanj

4 PREDSTAVITEV PROJEKTOV V TEKU IN PRIPRAVI V LETU 2022

4.1. PROJEKTI V TEKU

- v izvajanju je projekt **LIFE FOR SEEDS**, v katerem NRŠZ sodeluje kot projektno območje za replikacijo in prenos (akcija E3), v okviru katere bomo z uporabo mešanice lokalnih avtohtonih semen obnovili oziroma vzpostavili 2,4ha habitatnega tipa »Sredozemski vlažni travniki z visokim steblikovjem *Molinio-Holoschoenion*« (Natura 2000 koda 6420) in 1,8ha habitatnega tipa »Vzhodna submediteranska suha travišča (*Scorzoneratalia villosae*)« (Natura 2000 koda 62A0). Izvedba aktivnosti na območju rezervata bo v letu 2023 in 2024.
- v drugi polovici leta 2022 smo začeli z izvajanjem aktivnosti v okviru projekta **OBALNA PEŠPOT MED ŠRP SV. KATARINA IN KOPALIŠČEM ADRIA** (LAS Istre), financiran iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR) 2021 in katerega vodilni partner je Občina Ankaran. DOPPS, kot partner projekta je zadolžen za izvedbo izobraževalnih delavnic in pripravo promocijske zgibanke o slanem travniku. V obdobju od 25. novembra do 2. decembra smo izvedli 3 izobraževalne delavnice z namenom predstavitve priložnosti, ki jo slani travnik pri Sv. Nikolaju, kot varovano območje narave ponuja lokalni, pa tudi širši skupnosti. Prisotnih je bilo skupno 46 udeležencev. Zaključek projekta je 1.3.2023.

4.2. PROJEKTI V PRIPRAVI

V letu 2022 smo sodelovali pri pripravi ene nove projektne vloge na razpis Programa Interreg VI-A Slovenija – Italija 2021-2027:

- **Projekt POSEIDONE - Promocija zelene in modre infrastrukture za nov okoljski razvoj** – v letu 2022 smo začeli s pripravo strateškega projektne predloga za financiranje iz Programa Interreg VI-A Slovenija – Italija 2021-2027 (Vabilo št. 03/2022, z dne 12.12.2022) v katerem sodelujemo kot projektni partner. Zaključek in oddaja projektne prijave je bil 10.2.2023. Vodilni partner je organizacija VeGAL – Lokalna akcijska skupina Zahodne Benečije iz Italije, partnerji pa poleg DOPPS še Dežela Benečija-Direktorat za turizem, Oddelek za regionalno strategijo za biotsko raznovrstnost in parke (IT), Konzorcij za melioracijo vzhodne Benečije (IT), CORILA, Konzorcij za koordinacijo raziskovalne dejavnosti v Beneški laguni (IT), Občina Staranzano (IT), Fundacija WWF Italija, Zavarovano morsko območje Miramare (IT), Regionalni razvojni center Koper, Javni zavod Krajinski park Strunjan, Občina Ankaran-Ancarano in Krajinski park Debeli rtič, Znanstveno-raziskovalno središče Koper in Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica. Trajanje projekta je 36 mesecev in sicer od 1.1.2023 do 31.12.2025. Proračun DOPPS za aktivnosti, povezane z NRŠZ, znaša 312.500,00 €, od česar je iz ESRR sredstev zagotovljeno 80% (250.000,00 €), lastno sofinanciranje pa znaša 20% (62.500,00 €). Za sofinanciranje lastnega deleža v evropskih projektih bomo na MJU oddali prijavo v drugi polovici 2023.

Poleg tega smo se v letu 2022 prijavili tudi na en lokalni razpis, in sicer:

- razpis MOK za sofinanciranje programov dela društev na področju spodbujanja promocije varstva okolja za izvedbo različnih aktivnosti, povezanih z obiskovanjem NRŠZ (cilj 8).

5 FINANČNO POROČILO

Finančno poročilo vsebuje povzetek planiranih in realiziranih stroškov in virov financiranja za izvedbo programa dela NRŽZ v letu 2022 v skladu s pogodbo št.: 2550-22-330007 z dne 7.1.2022 in aneksom št. 1 k tej pogodbi z dne 14.3.2022 ter pogodbo št. 2550-22-311011 z dne 14.3.2022 in aneksom št. 1 k tej pogodbi z dne 26.10.2022. Na prihodkovni strani so v preglednici 12 opredeljeni vsi viri, iz katerih smo pokrivali stroške izvedbe programa dela v letu 2022, ločeno za stroške, nastale pri upravljavcu ter stroške ministrstva. V preglednici 13 pa ločeno prikazujemo še realizacijo stroškov, financiranih iz sredstev SPS.

V letu 2022 je bilo s strani upravljavca skupno realiziranih 365.977,47 € stroškov. Načrtovani stroški izvedbe programa dela NRŽZ v letu 2022 so po programu znašali 680.839,73 €, z aneksom št. 1 k pogodbi 2550-22-311011 pa se je znesek povečal na 821.931,73 €. Za 348.792,00 € je bilo predvidenih ukrepov, ki se financirajo iz SPS. Aneks št. 1 k pogodbi št. 2550-22-330007 o financiranju upravljanja NR Škocjanski zatok je predvideval 246.935,35 € iz PP 153238, od katerih je bilo za stroške dela namenjenih 180.000,00 €, za materialne in za programske stroške pa 66.935,35 €. Iz omenjene proračunske postavke so bila porabljena vsa sredstva. Naloge urejanja infrastrukture, obiska in ozaveščanja javnosti so letos predstavljale 63,8 % vseh realiziranih sredstev, medtem ko so varstvene, upravljavske in nadzorne naloge predstavljale 36,2 % porabe.

Tako kot v predhodnih letih smo tudi v 2022 bili uspešni pri pridobivanju sredstev z občinskega proračuna MOK in sicer v vrednosti 1.055,00 €, v izvedbi je bil tudi projekt LAS Istre »Čez slani travnik« z Občino Ankaran, vendar bo zaradi zamika izplačila ta prikazan v finančnem delu šele v prihodnjem letu.

Na podlagi Zakona o preglednosti finančnih odnosov in ločenem evidentiranju različnih dejavnosti (Uradni list RS, št. 53/2007) vodimo odhodke in prihodke iz opravljanja dejavnosti javne službe upravljanja NRŽZ na posebnih stroškovnih mestih v skladu s sodili, revidiranimi in s strani revizorke Milene Gorjup s.p. in potrjenimi v Revizijskem poročilu o preveritvi objektivne upravičenosti sodil z dne 28.02.2008.

Preglednica 11: Primerjava planiranih in realiziranih stroškov upravljavca za izvedbo programa dela NRŠZ v letu 2022

Cilji	Programski, materialni in investicijski stroški - <i>plan</i>	Programski, materialni in investicijski stroški – <i>z vključenim aneksom 1 k pog. 2550-22-311011</i>	Programski, materialni in investicijski stroški - <i>realizacija</i>
Varstveni cilji:			
Cilj 1	25.150,00 €	25.150,00 €	24.231,88 €
Cilj 2	129.750,00 €	270.842,00 €	18.107,10 €
Cilj 3	14.700,00 €	14.700,00 €	9.457,44 €
Cilj 4	16.000,00 €	16.000,00 €	0,00 €
Cilj 5	7.820,00 €	7.820,00 €	3.838,58 €
Cilj 6	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Cilj 7	2.361,00 €	2.361,00 €	1.637,15 €
SKUPAJ - stroški varstvenih ciljev brez stroškov dela:	195.781,00 €	336.873,00 €	57.272,15 €
Stroški delovnih ur zaposlenih po vsebinskih sklopih ciljev od 1 do 7	69.763,40 €	69.763,40 €	84.761,45 €
Cilji povezani z urejanjem infrastrukture, obiska, osveščanjem javnosti in podpora:			
Cilj 8	15.780,00 €	15.780,00 €	23.304,13 €
Cilj 9	250.017,18 €	250.017,18 €	47.726,42 €
Cilj 10	13.474,35 €	13.474,35 €	23.370,34 €
SKUPAJ - stroški infrastrukture, obiska in osveščanja, splošne podporne akt. brez stroškov dela:	279.271,53 €	279.271,53 €	94.400,89 €
Stroški delovnih ur zaposlenih po vsebinskih sklopih ciljev od 8 do 10	136.023,40 €	136.023,40 €	129.542,99 €
Stroški po kategorijah:			
Programski in mat. stroški	129.235,35 €	270.327,35 €	148.492,32 €
Zaloge/stroški prodajnih artiklov (cilj 8)	9.000,00 €	9.000,00 €	2.581,40 €
Stroški investicij, opreme in inv. vzdrževanja	336.817,18 €	336.817,18 €	599,32 €
Stroški dela	205.787,20 €	205.787,20 €	214.304,43 €
SKUPAJ	680.839,73 €	821.931,73 €	365.977,47 €

Opomba: pri seštevkih stroškov dela (str. 51, 55, 56) prihaja do razhajanj za 0,01 €, kar je posledica zaokroževanja decimalk v Excel tabelah.

Preglednica 12: Primerjava planiranih in realiziranih virov za izvedbo programa dela NRŽ v letu 2022

Viri financiranja	Načrtovani zneski	Načrtovani zneski z upoštevanim Aneksom 1 k pog. 2550-22-311011	Realizirani zneski
Sredstva za ukrepe, ki jih izvaja DOPPS:			
PP 153238 – Naravni rezervat Škocjanski zatok	246.935,35 €	246.935,35 €	246.935,35 €
PP 559 – Sklad za podnebne spremembe	207.700,00 €	348.792,00 €	56.660,39 €
Lastni prihodki upravljavca	36.387,20 €	36.387,20 €	61.326,73 €
Sredstva občinskega proračuna MO Koper	- €	- €	1.055,00 €
SKUPAJ	491.022,55 €	632.114,55 €	365.977,47 €

Pojasnilo glede razlike o realizaciji v poročilu (246.935,35 €) in po denarnem toku (249.060,74 €):

V aneksu št. 1 k pogodbi št. 2550-22-330007 o financiranju upravljanja NR Škocjanski zatok je v drugem odstavku 3. člena zapisano »Za opravljene naloge upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok v decembru 2022 bo MOP v januarju 2023 in v breme proračuna za leto 2023 zagotovil predvidoma 17.237,51 €«.

V preteklih letih v pogodbi o financiranju upravljanja NRŽ ni bilo člena, ki bi omejeval višino zneska v breme proračuna za prihodnje leto, zato smo ga sami določili na znesek 19.362,90 €. Z pogodbo 2550-22-330007 se je ta znesek določil v višini 17.237,51 €, zaradi česar je nastala razlika pri finančnem poročilu za leto 2022 v znesku 2.125,39 €. Tej razliki se bomo v prihodnje izognili z upoštevanjem pogodbeno določenega zneska za 2023, ki znaša 17.237,51 €.

Preglednica 13: Prikaz planiranih in realiziranih stroškov za ukrepe, financirane iz SPS v letu 2022

Vrsta stroška: aktivnost po programu in opis	Načrtovani zneski program dela 2022	Načrtovani zneski z upoštevanim Aneksom 1 k pog. 2550-22-311011	Realizirani zneski
2.3.1. Izdelava projektne dokumentacije vključno z nadzorom nad izvedbo del in izvedba ureditve habitatov v brakični laguni (oblikovanje novih in nadvišanje obstoječih habitatov)	125.000,00 €	266.092,00 €	13.846,60 €
Stroški dela - koordinacija ukrepov Mokrišča	5.000,00 €	5.000,00 €	4.915,79 €
SKUPAJ - UKREPI MOKRIŠČA	130.000,00 €	271.092,00 €	18.762,39 €
1.6.4. Obrezovanje dreves in grmovnic, odstranjevanje zarasti in ITRV, zasaditev z domorodnimi grmovnimi in drevesnimi vrstami,	1.500,00 €	1.500,00 €	1.500,00 €
1.6.5. Dosajevanje grmovnic, zasaditev z domorodnimi grmovnimi in drevesnimi vrstami, selektivno odstranjevanje ITRV	4.000,00 €	4.000,00 €	4.000,00 €
1.7.1. Odstranjevanje tujerodnih vrst rastlin in izvedba aktivnosti za pospeševanje razraščanja domorodnih vrst, strojno in ročno odstranjevanje podzemnih in nadzemnih delov ITRV na ciljnih ploskvah	6.000,00 €	6.000,00 €	7.174,86 €
2.4.1. Zasaditev območja pod ankaransko vpadnico-ročno selektivno odstr. tujerodnih rastlin, vzpostavitev ustreznih pogojev za razvoj submediteranskega polsuhega travnika s toploljubnimi drevesnimi in grmovnimi vrstami	2.000,00 €	2.000,00 €	2.000,00 €
2.4.2. Zasaditev in ureditev območja na izlivnem delu Badaševice-ročno selektivno odstr. tujerodnih rastlinskih vrst, vnos semen in rastlin	1.000,00 €	1.000,00 €	1.000,00 €
2.6.1. Dosajevanje morskega lanu s semeni, nabranimi pri Sv. Nikolaju-vzdrževanje obstoječega rastišča s pozno košnjo ter odstranjevanje biomase ter zarasti in ITRV	250,00 €	250,00 €	250,00 €
2.6.2. Dosajevanje morskega ločkovja na izbrana mesta v laguni-vzdrževanje obstoječega rastišča s pozno košnjo ter odstranjevanje biomase ter zarasti in ITRV	250,00 €	250,00 €	250,00 €
3.3.1. Odstranjevanje tujerodnih vrst rastlin in izvedba aktivnosti za pospeševanje razraščanja domorodnih vrst-strojno odstranjevanje tujerodnih rastlinskih vrst, zasaditev območja, zasenčenje rastišč ITRV in preprečitev razširjanja ITRV	6.000,00 €	6.000,00 €	6.000,00 €
3.3.2. Izlov tujerodnih želv z vršami v naravnem okolju, odstranjevanje jajc, ozaveščanje javnosti	6.700,00 €	6.700,00 €	3.030,44 €
5.2.1. Kartiranje sladkovodnih habitatnih tipov vključno s kartiranjem ITRV	1.500,00 €	1.500,00 €	1.500,00 €
5.2.2. Kartiranje brakične lagune z obrobjem - kartiranje ITRV, digitalizacija in skupno poročilo s ciljem 5.2.1.	500,00 €	500,00 €	1.200,00 €
Stroški dela - koordinacija in izvedba ukrepov ITV	10.000,00 €	10.000,00 €	9.992,70 €
SKUPAJ - UKREPI ITV	39.700,00 €	39.700,00 €	37.898,00 €

9.5.1. Zagotovitev dostopnosti objektov za obiskovalce in druge ciljne skupine–ukrepi za nadzor in umirjanje prometa–nabava eklektičnega delovnega vozila za aktivnosti povezane z vzdrževanjem poti in drugih površin na katerih se zadržujejo obiskovalci	38.000,00 €	38.000,00 €	0,00 €
SKUPAJ – UKREPI E-MOBILNOSTI IN UMIRJANJE PROMETA	38.000,00 €	38.000,00 €	0,00 €
SKUPAJ:	207.700,00 €	348.792,00 €	56.660,39 €

6. URESNIČEVANJE KADROVSKEGA NAČRTA

Načrtovano število ur redno zaposlenih za izvedbo Letnega programa dela NRŠZ za leto 2022, izraženo z ekvivalentom polnega delovnega časa, je v Programu dela (jan.22) znašalo 7,57 FTE. V programu dela ni bilo predvidene zaposlitve, ki smo jo izvedeli avgusta, saj smo zaradi prerazporeditve nekaterih del potrebovali okrepitve predvsem na področju sprejema in usmerjanja obiskovalcev. Letni program dela je v letu 2022 izvedlo 8 (do avgusta 7) stalno zaposlenih v rezervatu za polni delovni čas (strokovni vodja rezervata, dva poslovna sekretarja-receptorja, receptor II-vodnik, koordinator izobraževanja, koordinator za izobraževanje in PR, dva naravovarstvena nadzornika). Poleg teh so pri izvedbi programa z delom delovnega časa sodelovali še varstveni ornitolog, poslovna sekretarka, direktor in vodja financ.

Po potrebi smo občasno vključevali še honorarne sodelavce za sprejem in vodenje obiskovalcev: 0,46 FTE ter oskrbo konj in manjša popravila objektov in urejanje okolice 0,04 FTE. Pri izvedbi programa dela je sodeloval tudi zunanji izvajalec – botanik (0,74 FTE). Tudi v letu 2022 so nam pri čiščenju okolice in osrednje opazovalnice pomagali prostovoljci in sicer v obsegu 0,09 FTE. Vsi kadri so bili potrebni za izvedbo javne službe upravljanja NRŠZ, kot jo opredeljuje veljavna zakonodaja in so bili predvideni v finančnem planu na podlagi načrta upravljanja.

Preglednica 14: Primerjava načrtovanih in realiziranih delovnih ur in stroškov dela od januarja do decembra 2022 za redno zaposlene

Delovno mesto	Načrtovane efektivne del.ure	Realizirane efektivne del.ure	Načrt. str. plač/ osebe (EUR)	Realiz. str. plač/ osebe (EUR)	Delež realizacije (realizirano/ načrtovano)
Strokovni vodja	1.750	1.720	34.000,00	34.208,91	1,01
Poslovni sekretar – receptor I	1.750	1.813	24.980,00	25.634,90	1,03
Receptor II - vodnik	1.750	1.816	23.420,00	24.529,33	1,05
Naravovarstveni nadzornik I	1.750	1.647	26.320,00	25.229,93	0,96
Naravovarstveni nadzornik II	1.750	1.704	25.100,00	26.986,70	1,08
Vodja izobraževanja	1.750	1.846	31.240,00	31.889,32	1,02
Koordinator izobraževanja in PR	997	520	14.854,20	10.945,19	0,74
Poslovni sekretar DOPPS	700	685	8.400,00	9.939,39	1,18
Direktor DOPPS/vodja financ	175	175	4.250,00	3.046,67	0,72
Ornitolog	875	876	13.223,00	13.342,82	1,01
Poslovni sekretar – receptor II		736		8.551,28	1,12
SKUPAJ PLAČE - PROGRAM DELA NRŠZ 2022	13.247	13.538	205.787,20	214.304,43	1,04

Delovno mesto	PP-153238 - načrtovano	PP-153238 - realizirano	PP-559 - načrtovano	PP-559 - realizirano
Strokovni vodja	29.000,00	29.293,12	5.000,00	4.915,79
Poslovni sekretar – receptor I	24.980,00	25.634,90		
Receptor II - vodnik	17.632,80	20.643,55		
Naravovarstveni nadzornik – vodnik I	21.320,00	20.041,13	5.000,00	5.188,80
Naravovarstveni nadzornik – vodnik II	20.100,00	22.182,80	5.000,00	4.803,90
Vodja izobraževanja	31.240,00	30.100,94		
Koordinator izobraževanja in PR	9.854,20	6.302,87		
Poslovni sekretar DOPPS	8.400,00	9.411,20		
Direktor DOPPS/vodja financ	4.250,00	3.046,67		
Ornitolog	13.223,00	13.342,82		
Poslovni sekretar – receptor II	0,00	0,00		
SKUPAJ PLAČE - PROGRAM DELA NRŠZ 2022	180.000,00	180.000,00	15.000,00	14.908,49

Delovno mesto	Drugi viri - MOK - načrt.	Drugi viri - MOK - realiz.	Lastni viri - načrtovano	Lastni viri - realizirano
Strokovni vodja				
Poslovni sekretar – receptor I				
Receptor II - vodnik			5.787,20	3.885,78
Naravovarstveni nadzornik – vodnik I				
Naravovarstveni nadzornik – vodnik II				
Vodja izobraževanja				1.788,38
Koordinator izobraževanja in PR			5.000,00	4.642,32
Poslovni sekretar DOPPS				528,19
Direktor DOPPS/vodja financ				
Ornitolog				
Poslovni sekretar – receptor II		666,92		7.884,36
SKUPAJ PLAČE - PROGRAM DELA NRŠZ 2022	0,00	666,92	10.787,20	18.729,03